

lectura en digital

col·lecció TAC-5

URL: www.gencat.cat/ensenyament

Aquest llibre està publicat amb una llicència Creative Commons Reconeixement-No comercial-Compartir igual 3.0 Espanya.

Per veure'n una còpia, visiteu:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/legalcode.ca>

Els termes de la llicència impliquen que aquest material pot ser:

- reproduït, distribuït i comunicat públicament sempre que se'n reconegui l'autoria;
- reproduït, distribuït i comunicat públicament sempre que l'ús no sigui comercial, i
- utilitzat per generar una obra derivada sempre que aquesta quedi subjecta a una llicència idèntica a aquesta.

© Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

Elaboració: Àrea de Tecnologies per a l'Aprenentatge i el Coneixement
Edició: Servei de Comunicació i Publicacions
Desembre de 2012

Índex

1. Introducció.....	5
2. La competència lectora	7
3. Processos i elements que intervenen en la comprensió lectora	8
3.1. Les estratègies de lectura.....	9
3.2. La implicació en la lectura: la motivació i l'actitud	10
4. La lectura digital	11
4.1. Semblances i diferències amb la lectura impresa	11
4.2. Algunes característiques	16
4.3. Gèneres	17
5. Ensenyar a llegir: molt més que ensenyar a descodificar	18
5.1. Estratègies de comprensió lectora	18
5.2. Estratègies específiques per a la comprensió lectora digital	20
<i>Traçar un pla de cerca</i>	22
<i>Utilitzar les paraules clau escaients</i>	24
<i>Estratègies per navegar</i>	25
<i>Avaluar la credibilitat de la informació trobada</i>	25
6. La comprensió lectora digital a les proves PISA	30
6.1. Proves ERA (Electronic Reading Assessment)	30
6.2. Descripció de les proves ERA 2009	31
6.3. Exemples	33
7. Propostes d'activitats didàctiques	36
1. Formular objectius	38
<i>Definir el propòsit</i>	38
<i>Definir el tema</i>	41
<i>Ampliar per concretar el tema</i>	45
2. Motors de cerca.....	48
<i>Anàlisi del tema</i>	48
<i>Estrènyer i ampliar la cerca</i>	51
<i>"Segur que tinc sort"</i>	54
3. Paraules clau	58
<i>Identificar paraules clau</i>	58

4. Avaluar webs	61
<i>On sóc?</i>	61
<i>A la recerca de l'autor/a</i>	64
<i>Fitxa d'anàlisi de credibilitat</i>	67
<i>Audiència, propòsit i cobertura</i>	71
<i>Com valoro l'objectivitat?</i>	74
<i>Com valoro l'autenticitat?</i>	77
8. Referències	80

1. Introducció

Les tecnologies de la informació i la comunicació han comportat, entre molts altres canvis significatius, formes de lectura diferents de les tradicionals. Una diversitat creixent de suports s'ha introduït a les nostres pràctiques lectores quotidianes: ordinadors, tauletes tàctils, llibres electrònics, mòbils... Pantalles interactives, en definitiva. La lectura de textos impresos conviu amb la de textos en format digital. S'ha passat en poc temps del text il·lustrat a la realitat multimèdia. Disposem de textos electrònics i de missatges multimodals que inclouen els audiovisuals i augmenten la interacció social amb els mateixos autors i d'altres lectors.

*La lectura digital va unida
a noves pràctiques culturals,
que requereixen noves
competències.*

José Antonio Millán

Així, avui, llegir és més divers i, alhora, més complex. El lector desenvolupa una posició més activa. Davant de textos amb hiperenllaços, ha de prendre decisions i aplicar estratègies diverses per copsar la informació i avaluar-ne en molts casos la credibilitat.

Les diferències entre la lectura digital i la impresa es fan més evidents si es tenen en compte alguns aspectes dels textos com són el seu accés, la forma com s'hi integra la informació o com se n'avalua la qualitat i la credibilitat. Llegir en línia és més difícil que llegir en suport imprès. El que facilita la xarxa és accedir a moltes dades de manera immediata, però en complica, sovint, la integració i la comprensió global.

Aquests nous entorns de lectura fan, doncs, indispensable que l'escola tingui en compte els textos digitals a l'hora de dissenyar activitats d'ensenyament i aprenentatge de la comprensió lectora en els diferents nivells educatius. Com a mostra d'aquest repte nou, les proves PISA ja van incorporar l'any 2009 una prova específica de comprensió lectora de formats digitals —la prova Electronic Reading Assessment (ERA)— que es tornarà a repetir en les properes edicions. En aquest document en trobareu una descripció, alguns exemples, així com els aspectes que s'hi avaluen.

L'objectiu de la publicació que teniu en pantalla —o en paper— és doble: d'una banda, partint dels coneixements actuals sobre el procés de comprensió lectora en general, es proposa mostrar els elements específics i diferents sobre la comprensió de textos en format digital. D'altra banda, des d'un vessant eminentment pràctic, pretén oferir recursos, als professors de totes les àrees, per aplicar a l'aula algunes estratègies de lectura digital

centrades en la cerca d'informació: traçar un pla de cerca, utilitzar les paraules clau escaients, navegar sense perdre el rumb o avaluar la credibilitat de la informació trobada. A la segona part de la publicació hi trobareu un recull de propostes didàctiques en forma de fitxes per al professorat i l'alumnat.

El pla nacional *Impuls de la lectura: 100 % lectors*, de la Generalitat de Catalunya, estableix com a objectiu estratègic la millora de l'èxit escolar de tot l'alumnat potenciant la lectura sistemàtica en totes les àrees i matèries del currículum al llarg de l'escolaritat bàsica per augmentar la competència comunicativa i lingüística. Es fa indispensable aprofitar també recursos i estratègies que ofereixen les tecnologies per a l'aprenentatge i el coneixement (TAC) per ajudar a assolir aquests objectius.

2. La competència lectora

Les definicions de la competència lectora s'han modificat amb els anys, al mateix temps que s'han produït canvis socials, econòmics i culturals. El concepte de l'aprenentatge, i especialment de l'aprenentatge permanent, ha ampliat la percepció que la competència lectora és una habilitat que s'adquireix durant els primers anys d'escolarització.

La competència lectora s'entén com un seguit de coneixements, habilitats i estratègies que cada individu construeix al llarg de la seva vida, en contextos diversos, mitjançant la interacció amb l'entorn i amb les comunitats on participa.

En la seva declaració sobre l'alfabetisme/competència i la tecnologia, l'Associació Internacional de Lectura declarava ja el 2001 que “les definicions tradicionals de lectura, escriptura i visualització, així com les definicions tradicionals de millors pràctiques d'instrucció —derivades d'una llarga tradició de llibres i d'altres mitjans impresos— serà insuficient” (Coiro, 2003).

*La competència lectora
consisteix a comprendre
i emprar els textos escrits i
a reflexionar-hi i implicar-s'hi
per assolir els objectius propis,
desenvolupar el coneixement
i el potencial de cadascú i
participar a la societat.*

**OCDE. Competència lectora: marc
conceptual per a l'avaluació PISA 2009**

Un lector competent de la generació que ha crescut amb Internet ha de dominar el que s'anomenen competències en informació: a més de comprendre i saber utilitzar la informació per a la seva vida, avui el lector ha de saber buscar-la, trobar-la i valorar-la, de manera autònoma i dinàmica, atès que els sistemes d'informació van canviant.¹

1. D. CASSANY (2012), p.15.

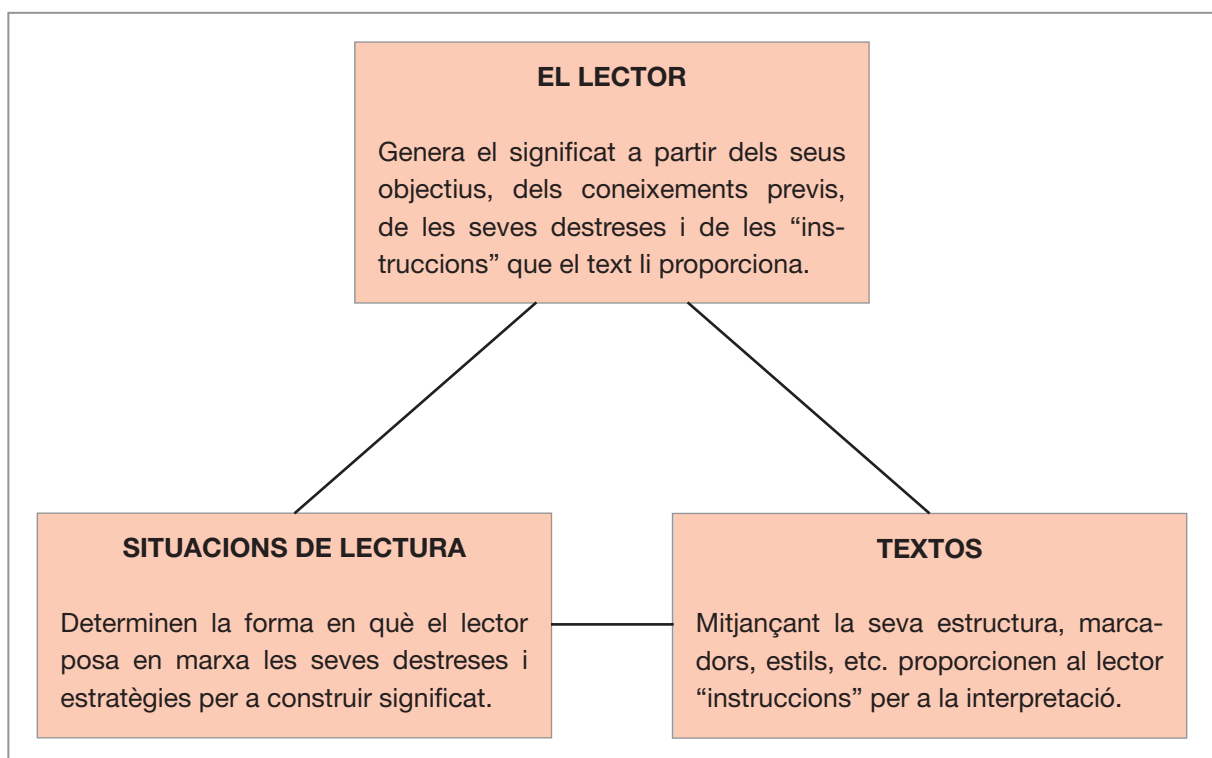
3. Processos i elements que intervenen en la comprensió lectora

Segons Solé (1992) i d'altres autors, es pot definir l'acte de llegir com un procés d'interacció entre el lector i el text mitjançant el qual el lector intenta obtenir una informació pertinent per als objectius que guien la seva lectura.

Això implica un lector actiu, que processa i examina el text i l'existència d'un objectiu que guï la lectura. És a dir, sempre llegim per a alguna cosa: buscar informació, gaudir, seguir unes instruccions per a realitzar una activitat determinada, etc.

Mentre construeix el significat, el lector utilitza diversos processos, habilitats i estratègies per tal de promoure, controlar i mantenir la comprensió.

S'espera que aquests processos i estratègies es modifiquin segons el context i l'objectiu, ja que el lector interactua amb textos en suports i formats diversos.²

2. Consell d'Avaluació del Sistema Educatiu (2008).

Les teories sobre la comprensió lectora basades en la cognició destaquen la natura interactiva de la lectura i l'essència constructiva de la comprensió en suport imprès (Bruner, 1990; Dole *et al.*, 1991) i, en grau encara més alt, en suport digital (Fastrez, 2001; Leu, 2007).

El lector genera el significat del text mitjançant els seus coneixements previs i un ventall de situacions que sovint es deriven de qüestions socials i culturals.

La competència lectora inclou competències cognitives, que van des de la descodificació simple fins al coneixement de vocabulari i gramàtica, i també des d'estructures lingüístiques i textuais més complexes fins al coneixement del món.

3.1. Les estratègies de lectura

La competència lectora també inclou competències metacognitives que es poden definir com la consciència i l'habilitat d'emprar una varietat d'estratègies adequades a l'hora de processar textos. Sovint un lector expert no és conscient del procés que segueix per entendre un text, però, a banda de descodificar-lo, utilitza estratègies com rellegir el context de la frase, examinar les premisses en què es basen les seves prediccions i d'altres que ajuden i reforcen la comprensió. Diversos estudis han trobat una correlació significativa entre la metacognició i la competència lectora. Es creu que l'ensenyament formal o explícit d'aquestes estratègies comporta una millora de la comprensió del text i de l'ús de la informació.³

Aquestes estratègies es poden, ensenyar i treballar de forma sistemàtica a l'aula de manera que les activitats de comprensió lectora es reforcin mitjançant tasques diversificades i no únicament a través de la resposta a preguntes de comprensió lectora.

Isabel Solé

Alguns exemples d'estratègies de lectura poden ser:

- Generar preguntes sobre el text del tipus què?, per què?, quan?, on?...
- Marcar de diversa manera la informació més significativa del text i resumir-la posteriorment.
- Identificar les idees principals, fer un control freqüent de la comprensió i autocomprovació.
- Activar i aportar coneixements previs rellevants, de naturalesa diversa (temàtics, culturals, ideològics, lingüístics i textuais), per a l'objectiu o els objectius proposats.

3. Consell d'Avaluació del Sistema Educatiu (2008).

Estratègies per a la lectura de textos digitals

En aquest tipus de lectura no hi ha cap seqüència lectora obligada, normalitzada, sinó que el lector és alhora el constructor del text, a partir dels textos, fragments o documents pre-existents. La lectura de textos digitals demana, doncs, el domini d'estratègies diverses i diferents de les que es necessiten en suport analògic.

Estratègies, habilitats o destreses de lectura digital (Cassany, 2006)

- **Informàtiques:** obrir i tancar finestres, navegar per la Xarxa, trobar dades en un hipertext...
- **De navegació:** fer cerques, recuperar informació, avaluar-la...
- **Verbals:** registres i gèneres discursius, coneixements d'altres idiomes...
- **Visuals i auditives:** ús de formats múltiples per a la presentació de la informació (imatge, àudio, vídeo, infografia...)

Processos de lectura comprensiva a Internet (Fainholc, 2004)

- Recuperar i centrar-se en la informació explícitament establerta
- Fer inferències directes i clares
- Integrar idees i informació
- Examinar i avaluar el contingut, el llenguatge i els elements que apareguin a la pantalla

3.2. La implicació en la lectura: la motivació i l'actitud

La majoria dels models actuals de rendiment o adquisició lectora consideren que elements no cognitius com la motivació i l'actitud són factors clau per als resultats de competència lectora.

El context educatiu és de cabdal importància, doncs, en la implicació en la lectura i, per tant, des del centre es pot fomentar aquest interès amb actuacions com:

- Selecció de materials de lectura relacionats amb els interessos personals dels alumnes o amb l'experiència immediata.
- Suport a l'autonomia de l'alumnat, deixant en les seves mans la tria del text a llegir.
- Estructuració del diàleg sobre un text en debats oberts, en lloc de la interacció unívoca docent-alumne a l'hora de verificar la comprensió lectora.
- Oferta d'oportunitats diversificades per practicar la lectura.

4. La lectura digital

4.1. Semblances i diferències amb la lectura impresa

No es llegeix de la mateixa manera segons el suport, imprès o digital, en paper o en pantalla. Hi ha afinitats i diferències considerables que vénen donades, fonamentalment, per la manera com s'hi estructuren i entrellacen els textos, cosa que condiciona la demanda cognitiva de qui llegeix.

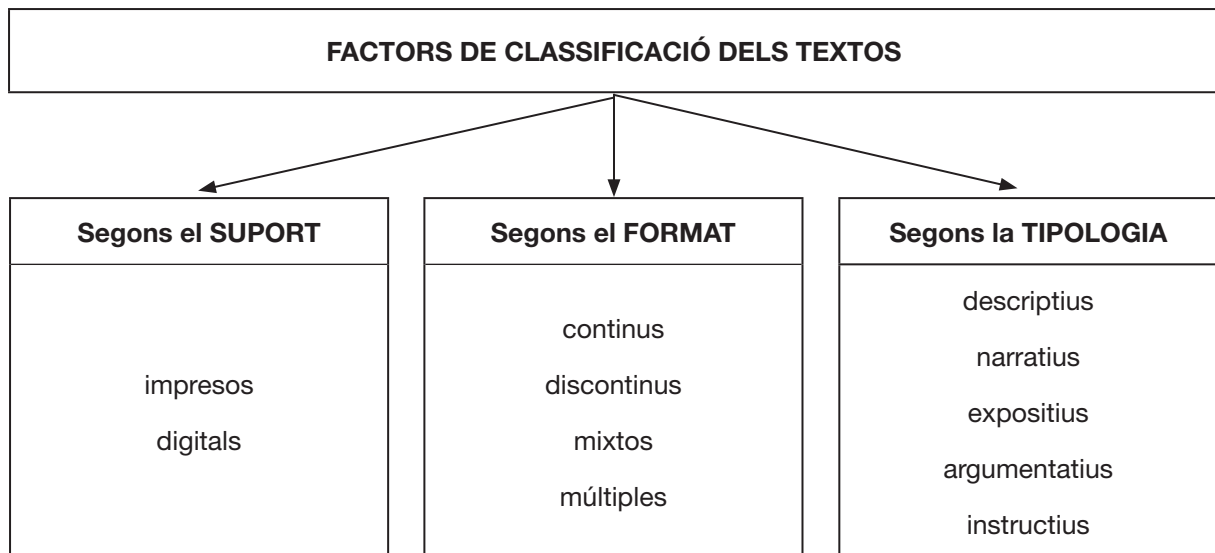
Mentre el text imprès és un text fix amb uns límits definits, el digital queda marcat per la qualitat d'hipertext. Es tracta d'un text o textos amb eines i característiques de navegació que fan possible, i fins i tot requereixen, una lectura no seqüencial. Cada lector es construeix un text "a mida" a partir de la informació que troba en els enllaços que segueix. En el suport digital, generalment només s'hi veu una petita part del text i sovint es desconeix l'extensió total del text disponible.

Més enllà de les diferències superficials, la lectura ha guanyat dificultat: és més fàcil accedir a la informació, però és més difícil saber-li donar significat.

Daniel Cassany

Les eines i característiques de navegació tenen un paper molt important en el suport digital. Els lectors competents de textos digitals han d'estar familiaritzats amb l'ús d'aquests dispositius. A més, una bona part d'activitats de lectura digital impliquen l'ús d'una gran quantitat de textos, de vegades triats a partir d'un conjunt pràcticament infinit. Els lectors han d'estar familiaritzats amb les eines de recuperació, indexació i navegació pels enllaços entre els textos. El menú i l'enllaç són les eines de navegació més comunes que permeten generar documents multipàgina amb una estructura en xarxa.

Seguint el *Marc conceptual per a l'avaluació de la competència lectora a PISA 2009*, a continuació es presenten uns quadres que resumeixen les característiques dels diferents tipus de textos segons tres factors de classificació: el suport, el format i la tipologia.

Classificació dels textos segons el suport	
Textos impresos	Textos digitals
• Textos fixos amb límit definit.	• Textos dinàmics amb límits difusos.
• La disposició del text imprès fomenta que el lector el llegeixi tot seguint una seqüència determinada.	• Hipertextos que requereixen una lectura no seqüencial.
• En paper, en forma de fulls, fullets, revistes i llibres.	• Cada lector es construeix un text “a mida” a partir de la informació que troba en els enllaços que segueix.

Classificació dels textos segons el format			
Continus	Discontinus	Mixtos	Múltiples
• Es componen de frases que s'organitzen en paràgrafs. • De manera gràfica o visual, l'organització es produeix per la separació de parts del text en paràgrafs. • Els marcadors discursius també donen informació sobre l'organització textual. • Els textos electrònics continus solen ser més breus que els textos impresos continus, per les limitacions de la pantalla i la lectura fragmentada, ja que els textos llargs resulten poc atractius per als lectors en línia.	• S'organitzen en format de matriu, que es basa en la combinació de llistes. • Exemples: taules, gràfics, diagrames, anuncis, programes, catàlegs, índexs, formularis.	• Es componen de textos continus i discontinus, que es complementen mútuament. • El text mixt en suport imprès és un format que es troba freqüentment en revistes, llibres de referència i informes. Per comunicar la informació, es fan servir diverses presentacions. • Els textos web són generalment textos mixtos, ja que combinen llistes, paràgrafs, prosa i gràfics.	• S'han creat de manera independent i amb sentit independent. Es juxtaposen i poden ser complementaris o, fins i tot, contradir-se. • S'utilitzen per a un mateix propòsit de lectura, tot comparant-los i contrastant-los. • Per exemple: cercar informació en webs diferents per organitzar un viatge.

Pel que fa al format, hi ha textos continus i discontinus tant en suport imprès com digital. En aquest darrer suport hi predominen, això no obstant, els textos de format mixt i múltiple. Igualment, la combinació d'objectes no textuais amb el text té una presència molt més significativa en suport digital. Els blocs són un exemple de text continu en suport digital. Acostuma a tractar-se de textos breus per les limitacions de pantalla i se'n sol fer una lectura fragmentada. En canvi, les pàgines web creades són generalment textos mixtos que combinen llistes, paràgrafs i gràfics, esquemes o audiovisuals. Els formularis en línia, missatges de correu electrònic i fòrums també combinen textos continus i discontinus.

Una altra manera de classificar el text és segons el tipus: descriptiu, narratiu, expositiu, argumentatiu i instructiu. A la darrera versió del *Marc conceptual de la competència lectora* s'ha admès que els textos discontinus (i els elements dels textos mixtos i múltiples) també tenen una finalitat descriptiva, narrativa, expositiva, argumentativa o instructiva.

Classificació dels textos segons la tipologia textual					
	Descriptius	Narratius	Expositius	Argumentatius	Instructius
Definició	La informació fa referència a les propietats d'objectes de l'espai.	La informació fa referència a les propietats dels objectes en el pla temporal.	Ofereix una explicació de com els elements es relacionen entre si en un tot significatiu.	Presenta proposicions com la relació entre els conceptes o amb d'altres proposicions.	Dóna indicacions sobre què fer.
Responen a	Responen a la pregunta "què?"	Responen a la pregunta "quan?" o "en quina seqüència?"	Responen a les preguntes que comencen amb "com?"	Responen a les preguntes que comencen amb "per què?"	Presenten indicacions per seguir determinats comportaments, per realitzar una determinada tasca.

Classificació dels textos segons la tipologia textual (<i>continuació</i>)					
	Descriptius	Narratius	Expositius	Argumentatius	Instructius
Textos	Descripcions impressionistes: informació presentada des del punt de vista subjectiu. Descripcions tècniques: informació presentada des del punt de vista de l'observació objectiva de l'espai. Sovint, utilitzen formats discontinus de text, com ara diagrames i il·lustracions.	Relats: presenten canvis des del punt de vista de la selecció subjectiva i l'èmfasi i un registre dels fets des del punt de vista de les impressions subjectives en el pla temporal. Informes: presenten canvis des del punt de vista d'un marc de situació objectiu, amb un registre d'accions i esdeveniments que poden ser verificats per altres. Notícies: permeten que el lector es formi la seva pròpia opinió sobre fets i esdeveniments, sense que l'influeixin les referències del periodista a les seves pròpies opinions.	Redaccions expositives: exposició simple dels conceptes, construccions mentals o concepcions, des d'un punt de vista subjectiu. Definicions: expliquen la interrelació dels termes i dels noms amb els conceptes mentals: expliquen el sentit de les paraules. Explicacions: constitueixen una forma d'exposició analítica que s'utilitza per explicar com es vincula un concepte mental amb paraules o termes. Resums: forma d'exposició sintètica que s'utilitza per explicar i comunicar els textos de manera abreujada. Actes: enregistrament dels resultats de reunions o presentacions.	Textos persuasius: fan referència a punts de vista. Textos opinatius: fan referència a opinions.	
Exemples	La representació d'un lloc concret en un quadern de viatge, un mapa geogràfic, o la descripció d'una característica o procés en un manual tècnic.	La novel·la, el relat breu, la biografia, la tira còmica i una crònica periodística sobre un esdeveniment.	Enciclopèdia, diccionari, llibre de text...	Carta al director, un cartell publicitari, una entrada en un fòrum en línia o la crítica d'un llibre o pel·lícula en una pàgina web.	Una recepta, diagrames que mostren el procediment de primers auxilis i un manual d'ús d'un programari digital.

4.2. Algunes característiques

A partir d'aquests paràmetres de semblances i diferències, pot parlar-se de característiques de la lectura digital que poden concretar-se en aquests punts:

1. Personalització de l'experiència lectora

Els objectius, les condicions i la naturalesa específiques de les tasques relacionades amb la lectura digital, com ara la recerca a Internet o el treball col·laboratiu en xarxa, fan que en el diàleg entre text i lector, el lector hi ocupi un lloc preeminent, en el sentit que un mateix text admet diferents experiències lectores, perquè, de fet, el lector té molt més control sobre la selecció i la seqüenciació de la lectura.

2. Hipertextualitat i intertextualitat

L'articulació i la combinació de textos diferents en formats diversos per mitjà de l'enllaç hipertextual aboquen el lector a una lectura de seqüenciació selectiva mitjançant la navegació entre documents diferents. De fet, en l'hipertext no existeix una guia preestablerta de lectura i és el lector qui en decideix l'ordre. En aquest procés, s'estableixen relacions entre textos autònoms que generen la construcció de significats diferents, determinats pel lector.

3. Connectivitat i ubiqüitat

La connectivitat entre xarxes diferents fa possible l'accés a textos, documents i fonts d'informació de manera continuada i des d'espais diferents, cosa que permet una gran ubiqüitat de la lectura.

4. Multimodalitat

La lectura de textos en suport digital es produeix en una multiplicitat de pantalles: lector de llibres digitals, mòbil, ordinador, tauleta, consola de videojocs, sistemes de projecció, PDI... Aquesta multimodalitat incideix en la capacitat d'interacció del lector i, per tant, en una expressivitat igualment multimodal, caracteritzada per la combinació de text escrit, imatge, audiovisual, realitat augmentada, codis QR...

5. Accés integrat a recursos

La lectura digital competent es caracteritza per l'accés integrat a recursos de suport a la comprensió proporcionats per la xarxa: diccionaris, enciclopèdies, cercadors, traductors, sistemes de compartició i difusió de textos.

6. Necessitat de competència crítica

A partir de la capacitat del lector per determinar la construcció de significats intertextuals, esdevé necessària l'adquisició d'habilitats específiques per a l'anàlisi crítica del que es llegeix en pantalla. Això afecta la cerca d'informació, la valoració de l'adequació, l'autoria, la veracitat i la qualitat dels textos. Una comprensió lectora competent inclou la detecció dels elements que informen de la intencionalitat i la ideologia dels textos que es llegeixen, permet d'eludir l'excés d'informació i evitar la infoxicació.

7. Interactivitat

Les possibilitats d'interacció de les eines 2.0 i les xarxes socials permeten que el procés lector incorpori l'escriptura i l'intercanvi de qualsevol informació.

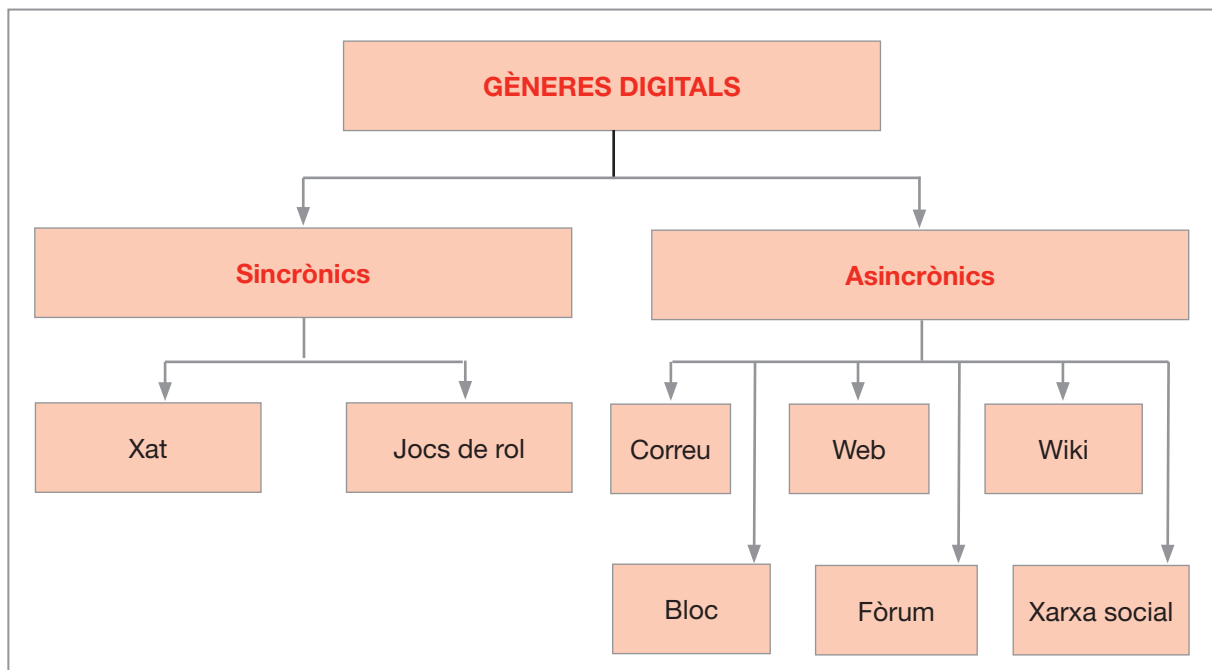
8. Socialització

El format digital facilita la discussió al voltant de diferents aspectes de les lectures i la col·laboració amb eines 2.0 i les xarxes socials (blocs, fòrums, wikis, marcadors, recomanacions...).

4.3. Gèneres

La classificació per gèneres de la diversitat de tipologia de textos que es pot llegir a Internet es complica per la poca concreció en la seva definició i pels canvis continuats en el format. Malgrat tot podem considerar com a grans apartats, els següents:

Els gèneres digitals, que Cassany⁴ ha classificat en funció de la coincidència temporal dels seus usuaris a la Xarxa. Alguns es correspondrien amb els gèneres tradicionals que s'han reformulat i es presenten tan diferents que demanen un canvi en la forma de llegir-los, com són la correspondència, el diari personal o el debat on predominen els textos col·loquials, curts i allunyats de la normativa gramatical.

Els gèneres tradicionals en el format imprès, al web, s'han enriquit amb imatges, hipertextos, icones, vídeos, animació, i s'hi ha trencat, en especial, la lectura lineal; ens referim als gèneres poètic, dramàtic, narratiu i periodístic. Aquests gèneres poden a la vegada formar part de blocs, pàgines web o wikis i, en funció de l'entorn on estiguin, també requeriran una lectura específica.

4. D. CASSANY (2011), p. 48.

5. Ensenyar a llegir: molt més que ensenyar a descodificar

Tradicionalment s'ha entès per 'ensenyar a llegir' l'ensenyament del codi i l'automatització de la lectura. Es parla de lectura en veu alta, velocitat lectora i verificació de la comprensió lectora mitjançant la resposta a preguntes (orals o per escrit) referides al text que s'ha

llegit prèviament. Aquest procés té lloc bàsicament durant l'educació primària i se sobreentenia que a l'educació secundària no calia ensenyar a llegir.

S'ha de deixar de mirar la lectura com una tècnica que s'aprèn de cop, en una etapa educativa, i es transfereix sense més ni més a qualsevol àrea i contingut.

Isabel Solé

Avui se sap que existeixen un seguit de destreses cognitivament més complexes, habilitats superiors que exigeixen la utilització de diverses fonts i un grau elevat d'integració conceptual. La lectura té vessants diferents i cal ensenyar a saber llegir, a llegir per aprendre i aconseguir gust per llegir.

5.1. Estratègies de comprensió lectora

Llegir és una activitat complexa que requereix la realització de moltes operacions de manera simultània. Per aquest motiu, l'aprenent necessita l'acompanyament d'una persona més experta, que li proporcioni les ajudes necessàries per adquirir les estratègies lectores, però, al mateix temps, l'acció educativa ha de planificar com es retiraran les ajudes que es proporcionen a l'aprenent perquè cada cop esdevingui més autònom.

Les estratègies de comprensió lectora no s'apliquen mai en la seva totalitat, el lector competent selecciona les estratègies que li resulten necessàries per satisfer el seu propòsit en funció de la complexitat del text; el mecanisme de control i autoregulació és l'encarregat de triar-les, valorar-les, desestimar-les i acceptar-les. D'estratègies de comprensió lectora se'n descriuen deu grans grups.⁵ Que l'alumnat les conegui i pugui arribar a emprar-les dependrà en bona part de situacions de treball col·lectiu —de llengua oral— en les quals el docent les expliciti i ajudi l'alumne a formular-se preguntes de tipus diversos:

5. Departament d'Ensenyament, *La lectura en un centre educatiu* (document pendent de publicació), que conté estratègies extretes de J. Serra i C. Oller (1999).

a) Descodificar amb fluïdesa

- Reconec la majoria de paraules a primera vista?
- Descodifico només les paraules que desconec?
- La meua lectura és prou fluïda i no representa cap entrebanc per accedir a la comprensió del text?

...

b) Identificar, crear, compartir o precisar objectius concrets de lectura

- Què vull aconseguir llegint aquest text?
- Mantinc durant la lectura l'objectiu inicial?
- Aquest text és el més adequat per aconseguir el que necessito? Com ho sé?

...

c) Activar i aportar coneixements previs rellevants per a l'objectiu o els objectius proposats

- Què en sé d'aquest text (tema)?
- Què en sé, de l'autor? N'he llegit alguna cosa? Em va agradar? Hi vaig estar d'acord?
- Què en sé del context? D'on prové aquest text? Què en sé, d'aquesta font?

...

d) Planificar i revisar la manera com s'aborda la lectura d'un text

- Com llegiré aquest text? Què em serà més útil fer abans de llegir?
- Quin tipus de lectura m'anirà més bé per a la tasca que he de fer?
- M'aniria bé fer un esquema, anotar-me al marge els punts interessants...?

...

e) Establir inferències, anticipacions, prediccions, hipòtesis

- Què li pot passar al protagonista?
- Què podem explicar d'aquest tema veient aquests subtítols o aquestes il·lustracions o fotografies?
- Com em sembla que s'acabarà? (En el cas d'una narració).

...

f) Comprovar la pròpia comprensió

- De quin tema tracta aquest paràgraf, quines coses s'hi diuen?
- Aquest fragment, com es relaciona amb l'anterior?
- Seria capaç d'explicar, per damunt, el que he llegit fins ara?

...

g) Avaluar la consistència interna del contingut del text

- Té sentit per a mi el que llegeixo?
- Sé què vol dir?
- Com ho faré per solucionar els diversos mots o frases que no entenc?

...

h) Avaluar i integrar la nova informació i remodelar, si cal, les idees inicials

- El que llegeixo està d'acord amb el que jo sabia d'aquest tema?
- He hagut de canviar alguna idea de les que jo tenia a partir del que he llegit?
- Estic d'acord amb el que llegeixo?

...

i) Construir el significat global del text: resumir i sintetitzar

- Quina és, o quines són les informacions essencials del que he llegit?
- La informació que he pogut comprendre i inferir ha respost al meu objectiu?
- He trobat alguna informació interessant i que no preveia trobar?

...

j) Fer una lectura crítica del text

- Què es proposa l'autor? A qui s'adreça? Quins posicionaments adopta l'autor?
- Quin tipus de text llegeixo? L'autor utilitza els recursos convencionals del gènere? A qui cita l'autor?
- Què pressuposa l'autor que sap el lector? En quins punts estic d'acord i en quins, en desacord?

...

5.2. Estratègies específiques per a la comprensió lectora digital

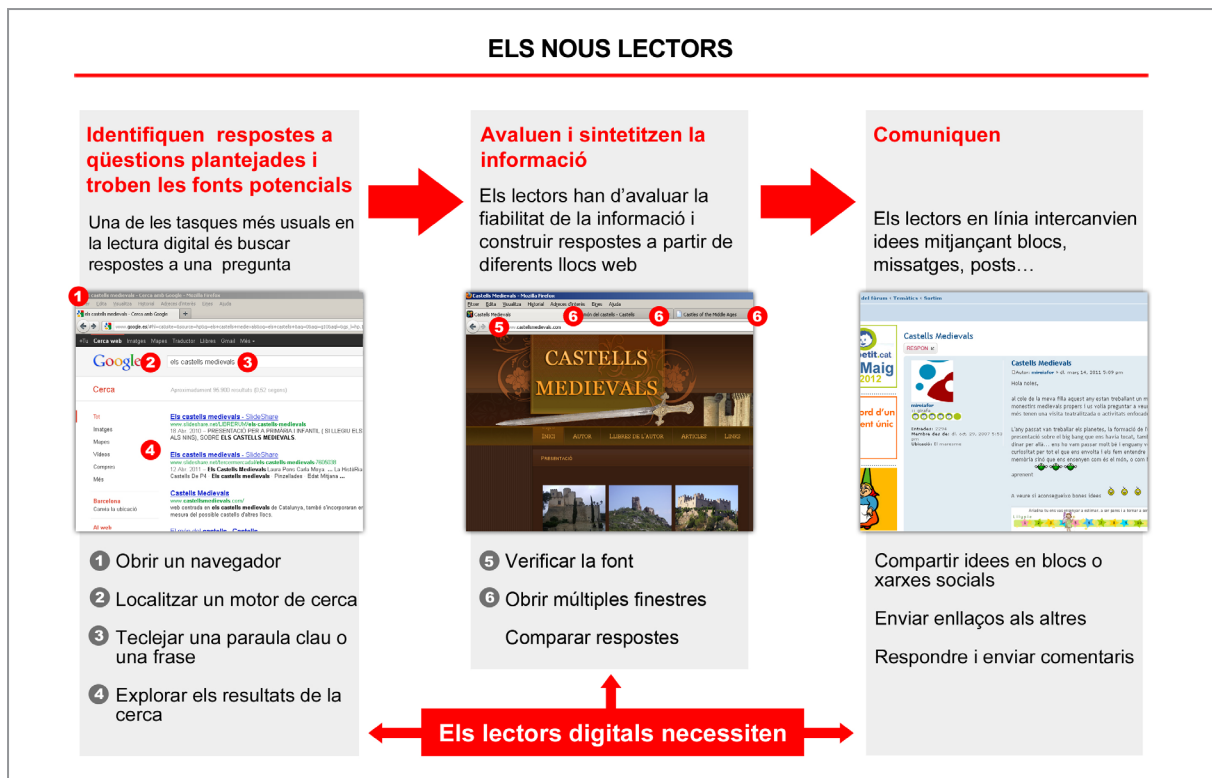
Al contrari del que moltes vegades s'assumeix, molts "nadius digitals" no saben moure's amb facilitat en un entorn digital (...) Abans d'embarcar-se en una ruta concreta, els alumnes han de saber per què estan llegint i què estan buscant; han d'entendre que de vegades és necessari consultar més d'una vegada la mateixa pàgina; necessiten, doncs, discriminar i exercir un pensament crític.

**Informe español PISA-ERA 2009.
Ministerio de Educación, 2011**

Per dur a terme una lectura digital eficient, a més de les estratègies recollides en l'apartat anterior, cal desenvolupar-ne d'altres d'específiques per a aquest entorn. Generalment quan es llegeix a la Xarxa, s'arriba a la informació a través d'un cercador. El que es fa habitualment quan se cerca una informació a la Xarxa és teclejar les primeres paraules que vénen al cap, sense haver traçat un pla de cerca. Per això, és important destacar la planificació de les cerques i el plantejament d'objectius, com les primeres estratègies que cal posar en pràctica.

A més, navegar per la Xarxa sense perdre el rumb és un dels principals reptes de l'internauta. Per això, s'han d'interpretar les intencions i els propòsits que hi ha darrere de les pàgines que es visiten i decidir si la informació trobada ofereix credibilitat. Per aquesta raó cal

aplicar estratègies que ajudin a valorar la credibilitat dels webs, a saber on s'ha arribat després d'una cerca, i a analitzar la pàgina inicial, entre d'altres.

Les estratègies que necessiten els nous lectors.

A continuació es presenten algunes de les estratègies específiques per a la lectura digital agrupades en quatre blocs:

1. Traçar un pla de cerca

- 1.a. Què cerco?
- 1.b. Com ho cerco?
- 1.c. Revisar l'estratègia de cerca
- 1.d. Redefinir les cerques

2. Utilitzar les paraules clau escaients

- 2.a. Procediment per fer una llista
- 2.b. Paraules truncades
- 2.c. Utilitzar paraules clau i no paraules buides

3. Estratègies per navegar

- 3.a. Algunes estratègies per no perdre el rumb

4. Avaluar la credibilitat de la informació trobada

- 4.a. Preguntes per valorar la credibilitat d'un web
- 4.b. Qui n'és l'autor?
- 4.c. Com puc saber on sóc?
- 4.d. Anàlisi de la pàgina inicial
- 4.e. Endavant i enrere
- 4.f. Com valoro l'objectivitat?
- 4.g. Analitzar l'audiència, el propòsit i la cobertura
- 4.h. Valorar l'autenticitat
- 4.i. Valorar l'actualització
- 4.j. Reconèixer la rellevància i l'eficàcia
- 4.k. Reconèixer la visió del món
- 4.l. Diferenciació dels recursos

1. Traçar un pla de cerca

1.a. Què cerco?

Cal concretar exactament el que es vol trobar, abans de començar-ho a buscar. D'aquesta manera s'obtindran més bons resultats d'una manera més ràpida i eficaç i s'evitarà perdre's en un mar de resultats. Preguntes útils:

Què necessito? On ho puc trobar? Des d'on cerco? Què és rellevant per a mi?

Cal, doncs, planificar la cerca, supervisar-ne el procés i valorar-ne el resultat. Un quadre d'aquest tipus (Fuentes, 2001) pot ser d'utilitat a l'alumne/a per reflexionar:

PLANIFICAR	Quin és el propòsit de la cerca?
	Per a què necessito la informació?
	Quines són les condicions principals?
	Quant de temps tinc per cercar? Quina extensió ha de tenir la informació? Quin grau de profunditat? Quin tipus de presentació hauré de fer amb la informació trobada?
	Què necessito saber per iniciar la cerca?
	A quines fonts d'informació pertinents puc tenir accés? Com he d'actuar per buscar la informació en la font escollida? Quin contingut ha de tenir aquesta informació? De quins instruments de cerca disposo?
SUPERVISAR	Com sabré que busco en la direcció adequada?
	Quines indicacions em faran adonar que la recerca està sent fructífera?
VALORAR	Com sabré que el que he trobat és el que buscava?
	Quins criteris utilitzaré per seleccionar la informació?

1.b. Com ho cerco?

El quadre següent té per objectiu ajudar l'alumne/a a treure més rendiment de la cerca i centrar-se en les pàgines que li siguin més rellevants.⁶

Accions	Consells
1. Apunta paraules, noms distintius, frases, abreviacions i acrònims, associats al tema.	<i>D'aquesta manera et centraràs en les pàgines rellevants.</i>
2. Apunta societats, organitzacions o grups que poden tenir informació sobre el tema.	<i>Busca'ls escrivint l'expressió entre cometes (""), per trobar un web que pot contenir enllaços en d'altres pàgines, diaris, grups de discussió o bases de dades, sobre el tema.</i>
3. Quins altres mots poden aparèixer en qualsevol altre document sobre el tema?	<i>Pots ampliar la cerca afegint 'AND' o precedint cadascuna d'aquestes paraules amb un +.</i>
4. Alguns dels mots que has apuntat abans formen part de frases o es presenten normalment units amb d'altres mots en un ordre determinat?	<i>Busca'ls escrivint-los entre cometes. Com per exemple: "malalties de transmissió sexual", "organitzacions no governamentals", "energies alternatives", etc.</i>
5. Busca sinònims, termes equivalents i variants ortogràfiques per als mots que has apuntat fins ara.	<i>Pots ampliar la cerca afegint el terme 'OR' o incloent-hi els termes equivalents entre parèntesis.</i>
6. Penses que hi ha documents irrellevants o estranys al tema, que poden aparèixer en la cerca?	<i>Pots excloure'ls de la cerca utilitzant un – abans de cada mot.</i>
7. Quins termes més amplis poden englobar el tema?	<i>Amplia les categories quan busquis bibliografies o bases de dades.</i>

1.c. Revisar l'estratègia de cerca

El bon disseny d'una estratègia de cerca permet obtenir uns resultats millors. Si els resultats obtinguts són pobres, cal comprovar possibles errors de sintaxi o de tecleig i dissenyar una nova estratègia de cerca.

Les situacions que cal evitar són:

- un excés de resultats
- una manca de resultats
- uns resultats inapropiats

6. F. MARTÍ (2006).

1.d. Redefinir les cerques

Si no obtenim els resultats desitjats a la primera i els volem millorar, s'aconsella redefinir la cerca en funció dels resultats que anem obtenint:

- Cal comprovar l'ortografia dels mots emprats en la cerca.
- Si els resultats no són satisfactoris, cal repetir la cerca buscant altres termes.
- Es pot experimentar amb diferents motors de cerca, ja que tots no donen els mateixos resultats.
- Es poden utilitzar paraules clau en altres llengües.

2. Utilitzar les paraules clau escaients

Les paraules clau defineixen els conceptes bàsics d'un tema o matèria. Són les paraules importants o frases curtes que descriuen el tema que s'està buscant.

2.a. Procediment per fer una llista

- Escriviu una o dues frases sobre el tema a cercar.
- Subratlleu les paraules que, per si soles, descriu el tema.
- A part, feu una llista amb les paraules subratllades.
- Amplieu aquesta llista amb paraules semblants, relacionades o que signifiquin el mateix.
- Afegiu a la llista més paraules o frases curtes que descriu el tema.
- Afegiu a la llista més paraules o frases curtes que descriu subtemes relacionats amb el tema general.

2.b. Paraules truncades

És una opció de cerca que consisteix a tallar la paraula per l'arrel, de manera que en la cerca apareguin totes les paraules que s'hi relacionen. En truncar la paraula s'amplia la cerca i s'obtenen tots els registres que contenen aquesta arrel.

Ex.: 'adolesc' donarà resultats que continguin les paraules 'adolescència', 'adolescent' i 'adolescents'.

2.c. Utilitzar paraules clau i no paraules buides

La divisió clàssica de les paraules en classes inclou el *nom*, l'*adjectiu*, el *verb*, l'*adverbi*, la *preposició*, l'*article*, el *pronom*, la *conjunció* i la *interjecció*. Les tres primeres classes són les **paraules** considerades **plenes** perquè són les que aporten més significat a la frase o sentència a què pertanyen, és a dir, diem que són paraules plenes de significat, i les anomenem **paraules clau**. Les classes restants tenen un significat molt feble o pràcticament nul, ja que fan d'enllaços, de connectors o de referents d'altres paraules, per això les anomenem **paraules buides**, perquè no tenen gairebé significat.

Les **paraules buides** també s'anomenen de vegades 'mots d'aturada' (de l'anglès *stop-words*) ja que són les que dificulten la feina dels motors de cerca, perquè alenteixen l'obtenció de resultats, ja que la base de dades no les indexa i el programa informàtic no les reconeix.

Quan es fa una cerca amb paraules clau és millor utilitzar *noms*, *adjectius* o *verbs*, però sobretot els primers perquè són la classe de mots que estrenyeran més l'obtenció de resultats, i així s'obtenen resultats millors.

Es pot consultar la llista de *mots d'aturada* d'alguns cercadors. Per evitar-los podeu buscar aquests *mots d'aturada* en disset llengües a: <http://www.ranks.nl/stopwords/>.

3. Estratègies per navegar

En la lectura sobre suport imprès, cada lector traça el seu pla de lectura i tira endavant i enrere segons els seus propòsits (rellegeix, torna a l'índex, mira les il·lustracions, etc.). A la lectura digital, i sobretot a Internet, la manca de linealitat encara es fa més palesa: se substitueixen les seqüències fixes i lineals per altres seqüències de navegació que tria l'usuari. Per això apareixen diferents tipus de lectura (Fainholc, 2004):

1. Simultània: en obrir i llegir més d'una pantalla alhora
2. Seqüencial: en llegir les pantalles simultàniament
3. Relacional: en buscar una informació molt específica
4. Idiosincràtica: a la demanda del lector

3.a. Algunes estratègies per no perdre el rumb

- Prendre notes en qualsevol suport (llibreta, bloc de notes digital, processador de textos, etc.)
- Prendre notes accessòries, marginals de comentari, referides a d'altres cerques
- Anotar els mots de cerca
- Copiar les pàgines visitades que es considerin interessants
- Incorporar les pàgines interessants a la llista de marcadors, si es creu que seran d'utilitat més endavant
- Ordenar els marcadors en carpetes
- Afegir pàgines i fonts a la llista d'altres adreces
- Guardar les notes a part per recordar-les i tenir-les a punt, si és necessari

Un dels perills de la navegació és l'anomenada **sobrecàrrega cognitiva** que descriu el fet de trobar-se perdut enmig d'una gran quantitat d'informació que no es pot processar i que desborda. Per evitar-la, cal tenir present les estratègies següents:

- Invertir el temps i l'esforç necessaris
- Planificar la navegació i seguir el pla traçat
- Organitzar prèviament els continguts en xarxes conceptuais
- No establir falses relacions entre el contingut, quan hi hagi molta informació desordenada, cosa que provoca la distracció i la desorientació
- Establir nexes significatius
- Superar els nexes segmentats

4. Avaluar la credibilitat de la informació trobada

La credibilitat és la qualitat de versemblança que els usuaris perceben en un web. Es tracta de creure per part de la persona usuària que la informació d'aquella pàgina és de fiar. Els

judicis de credibilitat, però, no són un tret exclusiu d'Internet, sinó que també se'n fan quan es llegeix la premsa o es busca una informació en una enciclopèdia. Aquests judicis es basen en inferències indirectes sobre la reputació, l'honestedat i la integritat de la font. Són molt importants les experiències prèvies amb la font d'informació i les recomanacions d'altres persones de confiança.

A continuació presentem una llista de preguntes i d'aspectes que la persona usuària ha de tenir en compte per valorar la credibilitat d'un web.

4.a. Preguntes per valorar la credibilitat d'un web

Autoria

Qui n'és l'autor?

Qui n'és el responsable?

Es tracta d'una institució, d'una empresa o d'una pàgina personal?

Alguna institució o empresa se'n fa responsable?

Correcció

Es pot verificar la informació en una altra font?

Hi ha bibliografia?

Objectivitat

Quin és el punt de vista de l'autor/a?

Hi ha alguna afirmació sobre el propòsit o la filosofia de la pàgina?

Té com a objectiu vendre o promocionar un producte?

On porten els vincles proposats?

Hi ha alguna cosa implícita, és a dir, no dita explícitament?

Cobertura

Quins temes es tracten?

Es tracten amb profunditat o superficialment?

Actualització

Cal que l'última versió de la pàgina sigui recent?

Hi ha vincles trencats?

4.b. Qui n'és l'autor?

Saber qui és l'autor o qui té la responsabilitat d'una pàgina dóna moltes pistes sobre la seva credibilitat i sobre la qualitat de la informació que s'hi trobarà, és una de les primeres preguntes que cal formular a l'hora d'avaluar-la.

Si a la pàgina consta el nom d'alguna persona, cal preguntar-se:

- Queda clar qui és l'autor/a del document?
- L'autor/a es menciona de manera positiva per un altre autor o per algú altre considerat com una autoritat?
- S'arriba a aquest autor/a a partir de vincles en alguna altra pàgina web fiable?
- El document ofereix informació biogràfica sobre l'autor/a, sobre la seva pertinença a una institució, sobre la seva professió i formació?

- Es pot buscar informació sobre l'autor/a d'aquest lloc web en algun altre lloc?

Si la pàgina no té la signatura de cap persona, cal preguntar-se:

- Qui és el responsable del web? És una institució acadèmica (escola, universitat...)? Una empresa? Un particular?
- Hi ha informació sobre l'organització que la signa? S'indica la seu social, l'adreça, el telèfon, el correu electrònic?
- Quin és el propòsit de la font d'informació: informar, instruir, persuadir, vendre...? És rellevant, això?
- Quina és la finalitat d'aquesta institució?
- Hi ha publicitat en el web? Què venen? Es tracta d'empreses conegudes?
- Hi consta el nom d'algun patrocinador? Pot influir en la perspectiva del web? Com?

4.c. Com puc saber on sóc?

De vegades a través dels cercadors no se sap a quin espai web s'ha arribat. Per verificar la credibilitat de la informació que s'està utilitzant és molt important que se'n conegui la ubicació. Per això, cal analitzar l'URL:

1. Quina mena de domini és? Cal fixar-se en què hi ha després del primer punt: .edu, .gov, .org, .net, .com...
2. Qui publica la pàgina? Es tracta d'un museu, d'una universitat, d'una empresa o d'un web privat?
3. Hi ha el nom d'algué que se'n faci responsable?
4. Des de la pàgina inicial es pot veure qui patrocina el web i com s'ha seleccionat la informació. (http: fins a la primera/)
5. Es pot tallar l'URL per cada / per anar a la pàgina principal.

4.d. Anàlisi de la pàgina inicial

Moltes vegades quan s'arriba a una pàgina no se sap de quin web depèn. En aquests casos pot ser d'utilitat anar fins a la pàgina d'inici i fixar-se en els aspectes següents:

- Buscar la informació inclosa on diu "Sobre aquesta pàgina", "Qui som", etc.
- Buscar un nom, una organització...
- Localitzar l'adreça de correu electrònic o l'adreça postal, on diu "Contactar", "Escriure"...
- Fixar-se en els vincles que proposa.

4.e. Endavant i enrere

Una altra manera de saber més sobre un web és veure quins vincles proposa i quins webs el tenen com a vincle.

Enrere

- Utilitza un cercador per cercar l'URL o l'autor/a.
- Apareix en alguna llista de favorits? De qui? És fiable aquesta llista?
- El web ha guanyat algun premi?

Endavant

- Visita els vincles que proposa el web.
- Porten a llocs d'interès? Porten a llocs que et mereixen credibilitat, o al contrari?

4.f. Com valoro l'objectivitat?

Determinar si una publicació impresa és objectiva dependrà del tema, de la disciplina i de les característiques de la informació. Això és difícil de valorar a Internet, on una pàgina ha pogut ser publicada amb un propòsit especial sense que quedi clar a simple vista. Alguns indicadors que mostren l'existència, o no, de l'objectivitat o de biaixos en un lloc o pàgina web són els següents:

- Mostres d'anuncis i publicitat.
- Influències d'organitzacions o persones que denoten preferència o parcialitat en la informació.
- Llocs comercials que tenen com a finalitat vendre un producte.
- Llocs que pertanyen a entitats educatives o no governamentals que presenten informació que coincideix amb els propòsits d'aquestes entitats.

Per acabar de valorar l'objectivitat d'un lloc web, ens podem formular aquestes preguntes:

- Hi ha la presentació d'uns fets o es dona una opinió?
- S'hi reflecteix algun punt de vista? Com?
- Hi ha representades diferents perspectives del tema?

4.g. N'analitzo l'audiència, el propòsit i la cobertura

És important analitzar aquests tres factors per conèixer el web. L'audiència, és a dir, el públic a qui es dirigeix la informació, està lligada al propòsit o a la intenció de la publicació i en determina la cobertura, és a dir l'abast que té aquesta informació. Per analitzar aquests tres aspectes d'un web, es poden formular les preguntes següents:

Audiència

- A quin públic s'adreça aquest web?
- Quins factors ho expliciten?

Propòsit

- Quin propòsit té?
- S'aconsegueix el propòsit que es marca?
- Com s'aconsegueix aquest propòsit?
- Té a veure amb l'objectivitat de la informació?

Cobertura

- Quin camp informatiu cobreix?
- Quina és l'amplitud i la profunditat de la informació?

4.h. Valorar l'autenticitat

- On s'origina la informació que es presenta?
- Queden clares les fonts originals?
- És una font primària o secundària?
- Hi ha una bibliografia que cita els recursos utilitzats?
- Hi ha algun copyright?

4.i. Valorar l'actualització

- Hi ha la data de l'última actualització?
- La pàgina proporciona dates específiques de la informació?
- Hi ha alguna data?
- Són actuals els vincles i les fonts que se citen?
- L'actualitat és molt important o poc, per al tema de la cerca?

4.j. Reconèixer la rellevància i l'eficàcia

- La informació és útil i necessària per a l'objectiu inicial?
- Conté l'amplitud i la profunditat sobre el tema objecte de la cerca que es necessiten?
- Serà útil, aquesta informació, per al projecte?
- La informació està ben organitzada?
- Està presentada d'una manera fàcil d'accedir-hi? Hi ha gràfics, titulars, tipus de lletra diferents...
- S'hi accedeix amb rapidesa?

4.k. Reconèixer la visió del món

També és interessant fer-ne una aproximació crítica i valorar les qüestions següents:

- Quina visió del món presenta el web?
- Qui l'ha creat? Qui ha permès que aquest text es publiqui i es difongui?
- Amb quin propòsit ha estat creat? A qui li interessa? A qui beneficia?
- Aquest web afavoreix algú o algunes idees, creences?
- Aquest web pot excloure o marginalitzar algú o algun grup social?
- Quines actituds i valors estan implicats en aquest text?

4.l. Diferenciació dels recursos

Segons el tipus d'informació i la manera en què s'ofereix es poden agrupar els llocs web en tipus diferents:

- Llocs institucionals: pertanyen a institucions públiques (departaments o ministeris del Govern, ajuntaments, etc.) i ofereixen informacions o recursos d'interès públic.
- Llocs comercials: els que venen o promocionen algun producte. Què es busca en un lloc comercial? Comprar, vendre o rebre ajuda. Una persona que visita un lloc comercial és un client potencial.
- Llocs per influir en l'opinió pública: el propòsit és influir en l'opinió pública a favor o en contra d'una causa. Normalment són sota el domini .org. Per exemple defensors del medi ambient, o d'altres que donen informació sobre desastres mundials, que afavoreixen un partit polític o alguna causa en particular.

6. La comprensió lectora digital a les proves PISA

El Programa per a l'avaluació internacional de l'alumnat (PISA) promogut per l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) és una avaluació internacional que es desenvolupa de manera conjunta en els països participants cada 3 anys.

L'estudi PISA 2009 d'avaluació de la lectura digital va ser dissenyat per investigar la competència dels alumnes en tasques que requereixen l'accés, la comprensió, l'avaluació i la integració de textos digitals en una gamma àmplia de contextos i tasques de lectura.

**Informe español PISA-ERA 2009.
Ministerio de Educación, 2011**

A les proves PISA hi participa alumnat de 15 anys, ja que a aquesta edat és quan s'acaba l'escolarització obligatòria a la majoria de països participants. A cada edició s'avaluen les tres àrees: la competència lectora, la matemàtica i la científica, però se'n prioritza una.

A PISA 2009 es va avaluar de manera prioritària la competència lectora i com a novetat es va introduir l'opció voluntària de participar en l'avaluació de la comprensió lectora en línia. A aquestes proves se les coneix com a proves ERA (Electronic Reading Assessment).

Les proves ERA es tornaran a passar en properes edicions de la prova PISA.

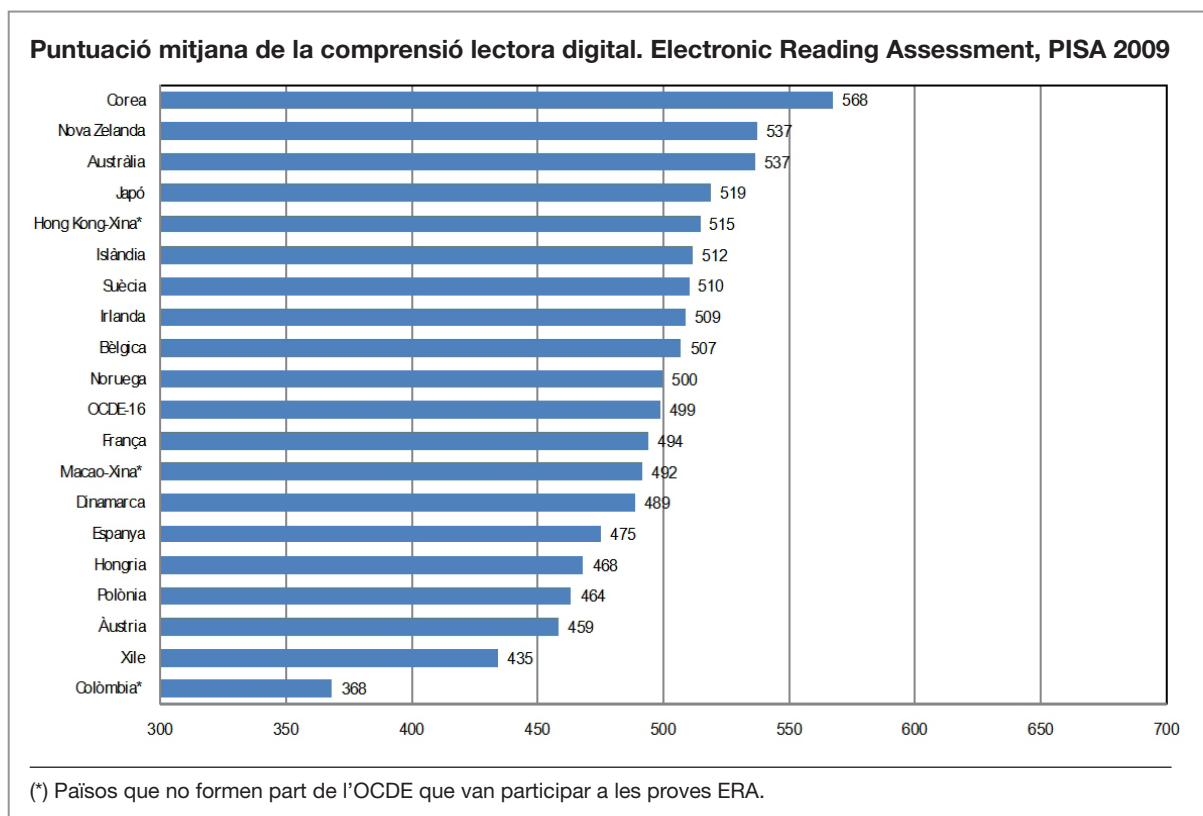
6.1. Proves ERA (Electronic Reading Assessment)

Les proves ERA es van dissenyar per valorar la capacitat de l'alumnat d'aquesta edat per avaluar informació procedent de diferents fonts i per navegar per les pàgines electròniques de manera autònoma i eficient. Per enllestir aquestes proves, cada alumne/a treballa de manera individual amb un ordinador i contesta una sèrie de preguntes que impliquen un procés de navegació i d'habilitat tecnològica. Les proves pretenen valorar la capacitat d'avaluar informació procedent de diferents fonts i de navegar entre pàgines de manera autònoma i eficient.

En aquesta primera ocasió, un total de 19 països dels 65 que van prendre part en les proves de PISA 2009, van participar voluntàriament a les proves ERA. En tots ells, una submostra de centres i d'alumnat, que abans ja havia fet les proves generals de comprensió lectora en format imprès, va participar en les proves de comprensió lectora digital.

Així doncs, la participació d'alumnes de Catalunya a les proves ERA, amb una mostra reduïda de centres, fa que Catalunya no tingui resultats propis d'aquest estudi i els resultats d'alumnes catalans s'inclouen en els resultats globals de la mostra estatal.

Al gràfic següent es poden veure els resultats obtinguts per l'alumnat de 15 anys de l'Estat espanyol que hi va participar. Espanya, amb 475 punts, ocupa el lloc catorzè dels dinou països que van participar voluntàriament a l'estudi. La puntuació mitjana dels setze països participants de l'OCDE va ser de 500 punts.

6.2. Descripció de les proves ERA 2009

Existeixen diversos models de prova amb tipologies digitals diverses (bloc, web, fòrum...). Cada prova planteja a l'alumne tres o quatre exercicis consistents en la resposta tancada a unes qüestions que llegeix a la pantalla. Per poder respondre, ha de navegar en l'entorn que se li presenta en cada cas. L'entorn està format per webs simulades, amb enllaços interns i sense sortida a Internet. En la situació real de desenvolupament de la prova, el sistema reconeix en cada cas l'alumne i desa els itineraris de navegació per resoldre les qüestions plantejades. Això també es té en compte en la puntuació, a banda dels encerts.

En cada model de prova, hi ha una diversitat de tasques plantejades pertanyents a categories diverses amb diferents nivells de dificultat.

Alguns models de prova ERA 2009 són públics i es poden trobar, en les diferents versions lingüístiques, a l'adreça <http://erasq.acer.edu.au>. En aquest lloc web es pot veure cada prova tal com es presenta a l'alumne, amb l'entorn de navegació i les preguntes, a més

de la pauta de correcció amb els ítems que s'avaluen. En el quadre següent hi ha els enllaços a la versió en castellà.⁷

Proves públiques ERA 2009

Número de prova	Títol	Tipologia
E005	Vull ajudar	Bloc
E006	L'olfacte	Cerca temàtica
E007	El cafè dels filòsofs	Webquesta
E008	El gelat	Cerca temàtica
E010	Phishing	Web temàtica
E012	Buscar feina	Web temàtica
E022	Parlem	Fòrum

Tot seguit es presenta un buidat de la totalitat d'aspectes de comprensió lectora digital que s'avaluen en les tasques plantejades a les unitats de les proves 2009. Els aspectes s'agrupen seguint un ordre creixent de complexitat. Òbviament, en una sola prova no hi surten tots els aspectes, sinó una selecció.

Aspectes avaluats

1. Accedir i obtenir: extreure informació	• Localitzar informació explícitament enunciada en un bloc. • Localitzar informació personal explícita en una pàgina web.
2. Accedir i recuperar: recuperar informació	• Localitzar una informació recollida explícitament en el text. • Accedir a la informació a través de diferents llocs. • Localitzar diferent informació que es recull de forma explícita en diversos llocs. • Localitzar una sèrie de pàgines relacionades seguint una sèrie d'enllaços. • Localitzar un component important d'una definició recollida explícitament en el text. • Localitzar una definició que es recull directament en un text breu que conté informació complexa o poc coneguda. • Identificar la referència d'un número dins d'una llista.

7. La versió catalana de les proves ERA no està disponible a Internet.

3. Integrar i interpretar: elaborar una interpretació	• Formar-se una comprensió global. • Identificar la idea principal en una pàgina web. • Reconèixer en una llista de suggeriments quina és la que es fa en un text. • Reconèixer la intencionalitat d'un lloc web. • Desenvolupar una interpretació. • Comparar informació de diversos llocs d'un web amb criteris establerts en un altre web. • Sintetitzar informació de dues pàgines web. • Reconèixer un tema semblant en un text abstracte complex i un de còmic. • Identificar un resultat rellevant de cerca mitjançant el reconeixement del tema principal d'una descripció breu. • Analitzar una llista d'opcions utilitzant uns criteris predefinitos. • Reconèixer la seqüència de publicacions en un fòrum de discussió. • Comparar dos arguments per reconèixer un contrast en un fòrum de discussió. • Comparar i contrastar quatre textos breus.
4. Reflexionar i avaluar	• Reflexionar sobre el contingut d'un text i avaluar-lo. • Explicar una elecció basada en una comparació. • Avaluar el lloc web pel que fa a la credibilitat i a la fiabilitat de la informació. • Avaluar els resultats d'una cerca en relació amb la rellevància, credibilitat o veracitat d'una informació. • Utilitzar criteris per seleccionar una feina adequada a les necessitats d'un estudiant entre un grup de descripcions donades. • Plantejar hipòtesis sobre el motiu que ha portat a incloure una condició en un anunci de treball, emprant el coneixement previ i la informació del text. • Avaluar l'autoritat d'un text en relació amb l'estatus de l'autor o la contundència de l'argument en un fòrum de discussió.
5. Tasques complexes	• Elaborar i enviar un missatge de correu electrònic integrant la informació a què s'ha accedit en diversos textos, després de reflexionar-hi. • Donar suport a una opinió sobre autoritat d'un text mitjançant la combinació de coneixement previ amb la informació del text.

6.3. Exemples

A tall d'exemple, es presenta una selecció d'aspectes que s'avaluen a través de la captura d'una de les pantalles d'algunes de les proves.

Exemple 1: Vull ajudar (E005)

Exercici 1

1. Accedir i obtenir: extreure informació
 - Localitzar informació explícitament enunciat en un bloc.

[Next item »](#)

La vida comença als 16

DIMARTS, 1 DE GENER

Feliç any nou!
 Només un petit missatge avui per compartir els meus propòsits d'any nou amb vosaltres.
 He decidit que aquest serà l'any en què em faré voluntària (seriosament).
 Buscaré una feina de voluntària.
 No sé si recordeu que l'any passat ja vaig fer un parell de feines com a voluntària durant un període breu i va ser genial, però aquest any m'agradaria aconseguir una feina d'aproximadament un any, per així poder canviar realment la vida d'algu.
 He trobat un lloc per començar:

www.vullajudar.org - algú ha utilitzat aquesta pàgina?

[Comentaris](#)

DIUMENGE, 6 DE GENER

He mantingut una intensa conversació avui a l'hora de dinar, quan el

Índex de la pàgina
[Inici](#)
[Quant a](#)
[Contacte](#)

Quant a mi
 La vida comença als 16 és el bloc personal de la Marta M.
[Llegeix el meu perfil complet.](#)

VULLAJUDAR: Exercici 1 [E005Q01]

Llegeix l'entrada de l'1 de gener del bloc de la Marta. Què diu l'entrada sobre l'experiència de la Marta com a voluntària?

- ☐ Ha estat voluntària durant molts anys.
- ☐ Només és voluntària per estar amb els seus amics.
- ☐ Ha treballat molt poc com a voluntària però li agradaria treballar-hi més.
- ☐ Ha provat de treballar com a voluntària, però pensa que no val la pena.

Exemple 2: L'olfacte (E006)

Exercici 1

3. Integrar i interpretar: elaborar una interpretació

- Formar-se una comprensió global.
- Identificar la idea principal en una pàgina web.

[Next item »](#)

L'OLFACTE: Exercici 1 (E006P01)

Vés a la pàgina web "L'olfacte: Una guia". Quina de les següents frases expressa millor la idea principal d'aquesta pàgina?

- ☐ L'olfacte pot interferir amb les pautes normals de comportament.
- ☐ L'olfacte avisa els humans i els animals que hi ha perill.
- ☐ L'objectiu principal de l'olfacte és ajudar els animals a trobar menjar.
- ☐ El desenvolupament de l'olfacte té lloc en un estadi primerenc de la vida.
- ☐ La funció bàsica de l'olfacte és el reconeixement.

7. Propostes d'activitats didàctiques⁸

A continuació es recullen propostes d'activitats per practicar algunes de les estratègies necessàries per fer una lectura digital eficient: elaborar un pla de cerca, saber quin és l'objectiu que es pretén, treure el màxim profit dels motors de cerca, saber utilitzar les paraules clau adequades, navegar sense perdre el rumb i avaluar la credibilitat de la informació que trobem.

L'objectiu d'aquestes activitats és donar estratègies sistemàtiques perquè l'estudiant les assimili i s'habitui a utilitzar-les d'una manera autònoma. Aquesta proposta d'activitats, a més d'un seguit de propostes d'activitats puntuals per aplicar a l'aula, pot ser també un model per adaptar a les necessitats de cada aula, en funció del tema estudiat i de les habilitats i del nivell dels estudiants. Perquè aquestes activitats siguin efectives, es recomana que estiguin emmarcades en unes activitats a l'aula que tinguin un context de recerca i d'investigació.

Així, l'aplicació i l'exercitació d'aquestes estratègies és important perquè, un cop assolides després d'un període d'entrenament, els nois i noies puguin usar-les d'una manera autònoma i automàtica. Es tracta, en definitiva, de crear uns hàbits de cerca i captura de la informació: en un primer moment s'utilitzaran d'una manera conscient i més pautaada, però un cop assimilats, s'utilitzaran d'una manera inconscient, però experta i autònoma.

8. F. Martí (2006), *Llegir, pensar i clicar; proposta per llegir críticament a Internet*.

Les propostes d'activitats didàctiques que es presenten s'agrupen en quatre blocs, que són els següents:

1. Formular objectius

- 1.1. Definir el propòsit
- 1.2. Definir el tema
- 1.3. Ampliar per concretar el tema

2. Motors de cerca

- 2.1. Anàlisi del tema
- 2.2. Estrènyer i ampliar la cerca
- 2.3. Segur que tinc sort!

3. Paraules clau

- 3.1. Identificar paraules clau

4. Avaluar webs

- 4.1. On sóc?
- 4.2. A la recerca de l'autor/a
- 4.3. Fitxa d'anàlisi de credibilitat
- 4.4. Audiència, propòsit i cobertura
- 4.5. Com valoro l'objectivitat?
- 4.6. Com valoro l'autenticitat?

Aquestes activitats es recullen en unes fitxes independents, el format de les quals és doble: d'una banda, hi ha les fitxes per al professor/a i, de l'altra, les fitxes per a l'alumne/a.

La presentació en pàgines consecutives permet imprimir-les separatament.

Fitxa per al professor/a	
1. FORMULAR OBJECTIUS	
1.1. Definir el propòsit	
Descripció	Planificar la cerca d'informació a Internet en funció de l'ús que ha de tenir la informació trobada.
Objectius	• Conscienciar de la importància de la planificació en la cerca a Internet. • Fer adonar que no es busca de la mateixa manera per a propòsits diferents.
Com es fa?	Es pot fer individual, en parelles o en grup.
Com la puc adaptar?	• Aplicant les diferents propostes de cerca a cerques reals que sorgeixin a classe. • Fent fer una llista de cerques reals que hagin efectuat els alumnes i omplir la graella, fent-los reflexionar i comparar, tal com ho van fer en aquell moment i tal com ho farien ara.

Fitxa per a l'alumne/a
1. FORMULAR OBJECTIUS
1.1. Definir el propòsit
<i>Objectiu de la pràctica</i>
Aprendre a definir el propòsit, tot simplificant alguns dels aspectes presentats en la graella de l'estratègia 1 (<i>traçar un pla de cerca</i>) i centrant-nos en la planificació de la cerca, en funció de l'ús de la informació trobada.
<i>Qüestions a tenir en compte</i>
Aquesta pràctica és una simulació on et donem diferents exemples de situacions de cerca a Internet amb què et podries trobar. Has de posar-te en situació i respondre les preguntes tot completant la graella següent.
Tingues en compte que a més de la informació recollida a Internet pots recórrer a altres fonts.
La pregunta clau que t'has de fer és: Per a què necessito la informació?
<i>Com ho pots fer</i>
Imagina't les situacions que et presentem i respon les preguntes següents, pensant com planificaries cadascuna d'aquestes cerques en funció de l'ús que li vulguis donar a la informació i en funció de les característiques de la informació que trobaràs.

Fitxa per a l'alumne/a				
1. FORMULAR OBJECTIUS				
1.1. Definir el propòsit				
Resultats				
	Buscar les obres més importants de Jules Verne	Fer una recerca sobre els arbres de la teva comarca	Buscar la crítica d'un llibre per recomanar als companys de classe	Fer un treball sobre el teu grup de música preferit
Què hauré de fer amb la informació trobada?				
Quina extensió ha de tenir la informació trobada?				
Quin contingut ha de tenir la informació trobada?				
Quin grau de profunditat ha de tenir la informació trobada?				
Conclusions				
Explica de tres a cinc línies el que has après amb aquesta pràctica. Pensa en altres situacions de cerca a Internet que ja hagis fet.				

Fitxa per al professor/a	
1. FORMULAR OBJECTIUS	
1.2. Definir el tema	
Descripció	Definir i concretar un tema per fer una cerca d'informació a partir d'un tema molt general.
Objectius	• Ensenyar a especificar un tema de cerca. • Prendre consciència que abans de buscar informació sobre un tema cal definir-ne els límits.
Com es fa?	Es pot fer individual, en parelles o en grup.
Com la puc adaptar?	• Un cop acabada l'activitat es poden comparar els resultats dels diferents grups de treball i debatre les dificultats amb què s'han trobat per dur-la a terme. • Es poden comparar els resultats obtinguts en els diferents grups. • Cada grup pot provar de millorar els resultats dels altres grups, tornant a fer l'activitat amb el punt de partida dels altres.
Com la puc avaluar?	Es pot fer una avaluació entre els diferents grups. Valorant els resultats dels altres grups, mitjançant una graella en què s'analitzi el grau de concreció i el grau de possibilitat de dur a terme la pregunta que es proposen.

Fitxa per a l'alumne/a
1. FORMULAR OBJECTIUS
1.2. Definir el tema
<i>Objectiu de la pràctica</i>
Aprendre a definir el tema de cerca que ens proposem de manera que quedi concretat al màxim tot definint-ne els límits.
<i>Qüestions a tenir en compte</i>
Has de treballar en la cerca d'informació sobre un dels dos temes que et proposem: a. El racisme b. La violència de gènere Tots dos són temes molt generals, però que has de concretar, situant-los en un context proper i definint els límits perquè el treball sigui factible. Cada alumne de la classe es fixarà en un aspecte més concret del tema. La intenció és que cada persona (o grup) aportï a cada tema un aspecte diferent, per donar-li diferents punts de vista. Tingues en compte que cada tema pot tractar subtemes diferents del mateix tema. És a dir, no cal que feu un treball exhaustiu sobre el tema, que ho englobi tot, ni heu de recollir tot el que s'ha dit sobre aquest tema sinó centrar-vos en l'aspecte que més us interessi en aquest moment. Així, per exemple, si el tema triat és el del "racisme" el treball, es pot centrar en l'origen del terme i del concepte. Una altra opció és centrar-lo en el nazisme i en els camps d'extermini durant la Segona Guerra Mundial. Una altra, centrar-vos en un país com Sudàfrica, o buscar exemples de racisme que es donin a la vostra població en aquests moments.

Fitxa per a l'alumne/a
1. FORMULAR OBJECTIUS
1.2. Definir el tema
<i>Com ho pots fer</i>
Perquè t'exercitis en la concreció dels temes et proposem que tinguis en compte els passos següents: - Tria un tema. - Concreta el tema de la manera més específica possible. - Formula'l en forma de pregunta. - Identifica els conceptes més importants. Subratlla'ls a la pregunta anterior. - Fes una llista de preguntes més específiques. Abans de començar, com a ajuda, pots veure l'exemple següent: - Tema triat: "L'assetjament escolar (<i>bullying</i>)". - Volem definir què s'entén per assetjament escolar (<i>bullying</i>), per què es produeix, com es pot evitar i comentar algun cas que s'hagi donat recentment i que hagi aparegut en els mitjans d'informació. - Què és l'assetjament escolar (<i>bullying</i>), quines són les seves causes i quines són les solucions per evitar-lo? Quins casos reals s'han donat recentment? - Llista de preguntes: - On es produeix l'assetjament escolar (<i>bullying</i>)? - Per què es produeix? - Quins individus intervenen? - Com són els individus que el pateixen? - Com són els individus que el fomenten? - Es pot evitar? Com? - Què s'ha de fer quan hi ha un cas d'assetjament escolar (<i>bullying</i>) a l'escola? - Què no s'ha de fer quan hi ha un cas d'assetjament escolar (<i>bullying</i>) a l'escola? - Qui pot ajudar a solucionar aquest problema?

Fitxa per a l'alumne/a	
1. FORMULAR OBJECTIUS	
1.2. Definir el tema	
Resultats	
Tema triat	
Concreta el tema	
Formula'l en forma de pregunta	
Subratlla els conceptes més importants de la pregunta anterior	
Fes una llista de preguntes específiques	
Conclusions	
Explica breument el que has après amb aquesta pràctica (de tres a cinc línies).	

Fitxa per al professor/a	
1. FORMULAR OBJECTIUS	
1.3. Ampliar per concretar el tema	
Descripció	Definir i concretar un tema per fer una cerca d'informació a partir d'un tema molt general.
Objectius	• Ensenyar a especificar un tema de recerca. • Prendre consciència que abans de buscar informació sobre un tema cal definir-ne els límits.
Com es fa?	• Abans cal haver fet l'activitat 1.2. • Es pot fer individual, en parelles o en grup.
Com la puc adaptar?	• Un cop acabada l'activitat es poden comparar els resultats dels diferents grups de treball i debatre les dificultats amb què s'han trobar per dur-la a terme. • Es poden comparar els resultats obtinguts en els diferents grups. • Cada grup pot provar de millorar els resultats dels altres grups, tornant a fer l'activitat amb el punt de partida dels altres.
Com la puc avaluar?	• Es pot fer una avaluació entre els diferents grups. Valorant els resultats del altres grups, mitjançant una graella en què s'analitzi el grau de concreció i el grau de possibilitat de dur a terme la pregunta que es proposen.

Fitxa per a l'alumne/a
1. FORMULAR OBJECTIUS
1.3. Ampliar per concretar el tema
<i>Objectiu de la pràctica</i>
Aprendre a concretar el tema de recerca que ens proposem tot definint-ne els límits.
<i>Qüestions a tenir en compte</i>
• Cal haver assajat l'activitat 1.2. • Suposa que has de treballar en la recerca d'informació sobre un dels temes que et proposa el professor o professora: 1. El dopatge a l'esport 2. Els incendis forestals 3. Les aigües termals a Catalunya. • Com ja has vist abans es tracta de temes massa generals i cal concretar-los, situant-los en un context i definint-ne els límits perquè el treball sigui factible. • Encara que sembli una contradicció, una manera de concretar el tema és ampliar-ne l'enunciat. • Formula cadascun d'aquests temes amb una pregunta, segons els teus interessos i segons les capacitats reals de cerca que tinguis per obtenir informació a Internet.
<i>Com ho pots fer</i>
Perquè t'exercitis en la concreció dels temes et proposem que tinguis en compte els passos següents: 1. Concreta el tema de la manera més específica possible tot ampliant l'enunciat del tema per fer-lo més concret. 2. Formula'l en forma de pregunta. 3. Identifica els conceptes més importants. Subratlla'ls a la pregunta anterior. 4. Fes una llista de preguntes específiques.

Fitxa per a l'alumne/a				
1. FORMULAR OBJECTIUS				
1.3. Ampliar per concretar el tema				
Resultats				
Tema	1	2	3	4
Amplia l'enunciat per limitar-ne l'abast				
Formula'l en forma de pregunta				
Subratlla els conceptes més importants de la pregunta anterior				
Fes una llista de preguntes específiques				
Conclusions				
Explica breument el que has après amb aquesta pràctica (de tres a cinc línies).				

Fitxa per al professor/a	
2. MOTORS DE CERCA	
2.1. Anàlisi del tema	
Descripció	Extreure tota la informació que ja se sap d'un tema abans de començar-ne la cerca.
Objectius	• Fer reflexionar sobre el que ja sabem abans de començar. • Conscienciar que ens pot ser molt útil tota la informació que ja tenim per afinar millor la cerca. • Aconseguir l'hàbit de dedicar uns minuts a reflexionar sobre la cerca abans de teclejar les primeres paraules que ens vinguin al cap.
Com es fa?	És preferible fer-la en grup.

Fitxa per a l'alumne/a
2. MOTORS DE CERCA
2.1. Anàlisi del tema
<i>Objectiu de la pràctica</i>
Aprendre a analitzar el tema que és objecte de cerca a Internet abans de començar, utilitzant estratègies diferents per treure a la llum tot el que ja saps sobre el tema a cercar. (Si abans de començar dediques cinc minuts per aprofundir en el tema i treure molta informació que ja saps, faràs una cerca més eficaç i et serà més útil, encara que d'entrada pensis que no val la pena dedicar-hi aquest temps.)
<i>Qüestions a tenir en compte</i>
En aquesta pràctica et donem tres temes que podrien ser objecte de la teva cerca a Internet, sobre els quals suposa que has de fer un treball d'una extensió aproximada de 10 a 15 pàgines. Et proposem que per entrenar-te, abans de començar a buscar en un cercador, i deixar anar les primeres paraules que et vinguin al cap, dediquis uns minuts a veure què en saps de cada tema i quines paraules et poden ajudar a trobar informació. Llegeix les preguntes i els consells que trobaràs a l'estratègia 3 (estratègies per navegar). • Dedica uns minuts a respondre les preguntes abans de començar una cerca. • Procura no deixar cap columna en blanc. És important que "espremis" el cervell i que treguis tot el que ja saps, encara que només sigui una paraula i que tingui una relació més o menys remota.
<i>Com ho pots fer</i>
Imagina't que has de començar una recerca sobre els tres temes de més avall. Abans de començar aquesta recerca "esprem" el tema, omplint la graella que tens a continuació, perquè la cerca d'informació et resulti més útil i eficaç. Temes proposats: 1. Els inicis del moviment feminista a Catalunya 2. L'arribada d'immigrants en pasteres durant els darrers anys 3. La història de l'euro

Fitxa per a l'alumne/a			
2. MOTORS DE CERCA			
2.1. Anàlisi del tema			
Resultats			
Tema	1	2	3
Apunta paraules, noms distintius, frases, abreviacions i acrònims, associats al tema			
Apunta societats, organitzacions o grups que poden tenir informació sobre el tema			
Quins altres mots poden aparèixer en qualsevol altre document sobre el tema?			
Alguns dels mots que has apuntat abans formen part de frases, o es presenten normalment units amb d'altres mots en un ordre determinat?			
Busca sinònims, termes equivalents i variants ortogràfiques per als mots que has apuntat fins ara			
Conclusions			
Explica de tres a cinc línies el que has après amb aquesta pràctica.			

Fitxa per al professor/a	
2. MOTORS DE CERCA	
2.2. Estrènyer i ampliar la cerca	
Descripció	Cercar informació sobre temes ampliant i estrenyent la cerca: afegint i traient termes en funció dels resultats obtinguts i en funció de la informació requerida.
Objectius	• Exercitar les estratègies de cerca. • Ensenyar a estrènyer i a ampliar les cerques en funció de la informació requerida.
Com es fa?	• Primer individualment. • Després, es debaten els resultats en grup.
Com la puc adaptar?	• Es pot relacionar amb aplicacions d'estratègies per a l'ús de paraules clau. • Fent l'aplicació per a necessitats de cerques reals a l'aula. • Canviant els temes proposats per altres temes que els alumnes recordin que han cercat darrerament. En aquest cas, es poden comparar els resultats que van obtenir amb els obtinguts ara.

Fitxa per a l'alumne/a
2. MOTORS DE CERCA
2.2. Estrènyer i ampliar la cerca
<i>Objectiu de la pràctica</i>
Aprendre a obtenir millors resultats de cerca exercitant les estratègies d'estrènyer i d'ampliar, és a dir, afegint o traient termes de la finestreta de cerca.
<i>Qüestions a tenir en compte</i>
• Si obtinc més resultats dels que sóc capaç d'assimilar he d'estrènyer la cerca: a més paraules menys resultats. • Si obtinc pocs resultats, o resultats que no s'adiuen a les meves necessitats, he d'ampliar la cerca: a menys paraules més resultats. • D'entrada miro les primeres entrades obtingudes i si no trobo el que m'interessa, estrenyo la cerca simplement afegint més paraules a la finestreta de cerca. No s'ha de tenir por de posar massa paraules, si el cercador ens dóna pocs resultats, sempre som a temps d'ampliar la cerca, traient termes. • Recorda que és important que hagi anotat o subratllat els termes que utilitzaràs per fer la cerca.
<i>Com ho pots fer</i>
• Et proposem uns temes que ja han estat elaborats en forma de pregunta. • Fes la prova amb aquests temes i cerca informació utilitzant un, dos, tres o quatre termes. • Tria i subratlla els termes que vulguis cercar. • Fes les cerques i anota els resultats que obtinguis en cada cas. • Afegeix o treu termes en les teves cerques. • Compara i comenta els resultats amb els companys.

Fitxa per a l'alumne/a	
2. MOTORS DE CERCA	
2.2. Estrènyer i ampliar la cerca	
Resultats	
a) Tema de la cerca: Com es poden prevenir els incendis forestals?	
Termes cercats	Resultats
b) Tema de la cerca: Quines mesures preventives són recomanables pel que fa a la sexualitat en els adolescents?	
Termes cercats	Resultats
c) Tema de la cerca: Quines són les característiques de la dieta mediterrània?	
Termes cercats	Resultats
Conclusions	
• Comparació dels resultats amb els d'altres companys. • Explica de tres a cinc línies el que has après amb aquesta pràctica.	

Fitxa per al professor/a	
2. MOTORS DE CERCA	
2.3. “Segur que tinc sort”	
Descripció	Utilitzar l’opció del Google “Segur que tinc sort” i veure’n les possibilitats que ofereix.
Objectius	Practicar l’ús de l’opció “Segur que tinc sort”, per utilitzar-la en els casos que és més eficaç.
Com es fa?	En grups.

Fitxa per a l'alumne/a
2. MOTORS DE CERCA
2.3. "Segur que tinc sort"
<i>Objectiu de la pràctica</i>
Aprendre a utilitzar l'opció "Segur que tinc sort" del Google, per treure-li el màxim rendiment.
<i>Qüestions a tenir en compte</i>
• Aquesta opció no es pot utilitzar indiscriminadament perquè ens porta a una sola pàgina. • L'hem d'utilitzar quan busquem un lloc web determinat i no quan el que volem és informació sobre un tema, de moltes fonts diferents, per poder-la contrastar. Així, l'hem d'utilitzar quan busquem una pàgina molt concreta. Per exemple: - Una institució - Un organisme - Un web concret - La pàgina oficial d'un autor/a - El catàleg d'una biblioteca - L'adreça real o el número de telèfon d'una institució
<i>Com ho pots fer</i>
• Pensa amb altres companys en quins moments us ha estat útil l'ús d'aquesta opció. • Anoteu en una llista casos concrets en què creieu que es pugui trobar una informació determinada que cercaríeu amb aquesta opció. • Després, poseu-ho en pràctica i comproveu si realment funciona. • Ompliu la graella seguint l'exemple. • Com que aquesta opció no funciona sempre segons els nostres desitjos, comenteu a l'última columna si us ha funcionat o si trobaríeu millors resultats amb altres opcions. • Recordeu que és important en molts de casos utilitzar les cometes perquè el cercador no trobi en primer lloc altres pàgines que no són la que ens interessa.

Fitxa per a l'alumne/a				
2. MOTORS DE CERCA				
2.3. "Segur que tinc sort"				
Resultats				
	Tipus d'informació cercada	Text cercat	Web trobada	Comentaris
1	Exemple: Horari de la Biblioteca Vicente Aleixandre de Badia del Vallès	biblioteca vicente aleixandre	http://www.amazon.com/gp/product/8424907507/103-0199993-5780601?v=glance&n=283155	Pàgina de la llibreria virtual Amazon amb informació sobre el llibre <i>La poesía de Vicente Aleixandre</i> (Biblioteca Románica Hispánica).
		"biblioteca vicente aleixandre"	http://www.diba.cat/biblioteques/agda/biblioteques/biblioview.asp?Bib=2503	Web de la Biblioteca amb la informació i els horaris.
2				
3				

Fitxa per a l'alumne/a
2. MOTORS DE CERCA
2.3. "Segur que tinc sort"
Conclusions
Compara els resultats amb els d'altres companys.
Explica de tres a cinc línies el que has après amb aquesta pràctica.

Fitxa per al professor/a	
3. PARAULES CLAU	
3.1. Identificar paraules clau	
Descripció	Identificar les paraules clau d'un enunciat de cerca.
Objectius	Reconèixer les paraules clau per poder-les emprar amb eficàcia en una cerca.
Com es fa?	A partir d'uns enunciats de cerca donats, cal distingir quines són les paraules clau i quines les paraules buides.
Com la puc adaptar?	A partir d'enunciats de treballs reals dels alumnes.
On puc trobar més informació?	5.2. Estratègies específiques per a la comprensió lectora digital: <u>2. Utilitzar les paraules clau escaients</u> (p. 24)

Fitxa per a l'alumne/a
3. PARAULES CLAU
3.1. Identificar paraules clau
<i>Objectiu de la pràctica</i>
Aprendre a identificar les paraules clau d'un enunciat de cerca.
<i>Qüestions a tenir en compte</i>
• Les paraules clau que identificaràs són per utilitzar en una cerca. • Recorda la diferència entre <u>paraules plenes</u> i <u>paraules buides</u> (p. 24, estratègia 2).
<i>Com ho pots fer</i>
• Encercla les paraules clau dels enunciats de cerca que et presentem més avall. • Prescindeix de les paraules massa generals que no et facilitaran la trobada d'informació. • Ratlla els mots d'aturada. • Classifica les paraules clau que hagi encerclat segons el tipus en la graella.
<i>Enunciats de cerca</i>
• Estudi comparatiu del clima: característiques de temperatura i pluviositat de les poblacions de Roses, Amposta i Berga. • Treball que es proposa analitzar les causes dels incendis i les seves conseqüències a més de tractar sobre la regeneració del bosc. • Els avantatges i els inconvenients de les energies d'origen eòlic per generar energia elèctrica.

Fitxa per a l'alumne/a		
3. PARAULES CLAU		
3.1. Identificar paraules clau		
Resultats		
Paraules plenes	noms	
	adjectius	
	verbs	
Paraules buides	adverbis	
	preposicions	
	articles	
	pronoms	
	conjuncions	
	interjeccions	
Conclusions		
Explica de tres a cinc línies el que has après amb aquesta pràctica.		

Fitxa per al professor/a	
4. AVALUAR WEBS	
4.1. On sóc?	
Descripció	A partir de tres pàgines web sobre un mateix tema. l'internauta ha de descobrir a quin web pertanyen i decidir quin web li mereix més credibilitat en funció de l'autoria.
Objectius	Saber de quin web depèn una pàgina a què s'ha arribat mitjançant l'ús d'un cercador.
Com es fa?	• Fer la pràctica per parelles. • Posar les conclusions en comú en un debat a classe.
On puc trobar més informació?	5.2. Estratègies específiques per a la comprensió lectora digital: <u>4.c. Com puc saber on sóc?</u> (p. 27)

Fitxa per a l'alumne/a
4. AVALUAR WEBS
4.1. On sóc?
<i>Objectiu de la pràctica</i>
Saber de quin web depèn una pàgina a la qual has arribat mitjançant l'ús d'un cercador. Decidir quina informació de tres webs és la més fiable per als teus objectius de cerca, en funció de la font d'informació.
<i>Qüestions a tenir en compte</i>
Suposa que estàs buscant informació per elaborar una presentació per als companys de classe sobre els efectes del canvi climàtic al planeta, i que has arribat a través d'un cercador a aquestes tres pàgines web: http://www.ersilia.org/canvi_climatic/que_es_el_canvi_climatic.htm http://www.xtec.cat/iesolivera/webalum/alumnes/index.html http://www.cambioclimatico.gob.mx/ Com que ja saps que a Internet hi podem trobar de tot, has de saber valorar quines són les informacions fiables. Per això, et proposem que esbrinis d'on provenen aquestes pàgines, és a dir, qui n'és l'autor, o quina institució hi ha al darrere. D'aquesta manera podràs decidir amb més arguments quina informació és més vàlida.
<i>Com ho pots fer</i>
a) Fes una ullada a les tres pàgines web i fixa't en l'URL • Quina mena de domini és? • Fixa't què hi ha després del primer punt: .edu, .gov, .org, .net, .com. Saps què signifiquen? b) Navega per les pàgines web i busca la pàgina d'inici • També pots anar tallant l'URL per cada barra cap a la dreta '/', per veure cada nivell del web, fins a arribar a la pàgina inicial. • Busca informació on digui: "Sobre aquesta pàgina web", "Qui som", "Objectius", etc. c) Rastres de l'autor • De quin tipus d'institució es tracta? • Es tracta d'un museu, d'una universitat, d'una empresa o d'un web privat? • Hi ha el nom d'algú que se'n faci responsable? • Saps què és el copyriht? N'hi ha?

Fitxa per a l'alumne/a			
4. AVALUAR WEBS			
4.1. On sóc?			
Resultats			
	1	2	3
On has arribat?			
Quina informació has tret de l'URL?			
Qui és la persona responsable del web?			
Quina informació tens sobre la finalitat del web?			
Hi ha adreces i telèfons de contacte?			
A quins vincles et remet?			
Conclusions			
Recomana una de les tres pàgines a un amic o amiga utilitzant la informació que has recollit a la graella.			

Fitxa per al professor/a	
4. AVALUAR WEBS	
4.2. A la recerca de l'autor/a	
Descripció	A partir de quatre pàgines web sobre un mateix tema, l'internauta ha de descobrir qui n'és l'autor/a o la persona responsable i ha de descobrir el propòsit del web.
Objectius	• Conscienciar de la importància de l'autoria per poder valorar la credibilitat d'un web. • Aprendre a identificar qui hi ha darrera d'un web o qui ha escrit o recollit la informació presentada.
Com es fa?	• Fer la pràctica per parelles. • Posar les conclusions en comú en un debat a classe.
On puc trobar més informació?	5.2. Estratègies específiques per a la comprensió lectora digital: <u>4.b. Qui n'és l'autor?</u> (p. 26)

Fitxa per a l'alumne/a
4. AVALUAR WEBS
4.2. A la recerca de l'autor/a
<i>Objectiu de la pràctica</i>
Saber qui és l'autor/a o la persona responsable d'un web, on s'arriba a través d'un cercador i esbrinar quins propòsits té.
<i>Qüestions a tenir en compte</i>
Suposa que estàs buscant informació sobre els avantatges i els inconvenients de l'energia nuclear i que has arribat als quatre webs següents a través d'un cercador: http://energia-nuclear.net/ca/avantatges_i_inconvenients_de_l_energia_nuclear.html http://www.nonuclear.org.ar/blog/ http://descubriendolafisica.blogspot.es/ http://ca.wikipedia.org/wiki/Energia_nuclear Com que ja saps que a Internet hi podem trobar de tot, hem de saber valorar quines són les informacions fiables. Per això, et proposem que esbrinis d'on provenen aquestes pàgines, és a dir, qui n'és l'autor, o quina institució hi ha al darrere. D'aquesta manera podràs decidir amb més coneixement de causa quina informació és més vàlida.
<i>Com ho pots fer</i>
a) Abans d'entrar a les pàgines assenyalades més amunt, fixa't en l'URL. • Reconeixes alguna de les pàgines? • Fes suposicions sobre qui pot ser l'autor o la institució que n'és responsable. b) Entra als webs i fixa't si estan signats i si tenen copyright. c) Si estan signats, quina autoritat et mereix l'autor/a? És una persona coneguda o pertany a una institució de prestigi? d) Navega pels webs indicats més amunt i busca informació sobre la institució que se'n responsabilitza. • Vés a l'inici, i busca informació sobre els seus propòsits. Busca la informació on digui: "Sobre aquesta pàgina web", "Qui som", "Objectius", etc. • També pots anar tallant l'URL per cada /, per veure cada nivell del web, fins a arribar a la pàgina inicial. e) Qui hi ha darrere el web? • De quin tipus d'institució es tracta? D'un museu, d'una universitat, d'una empresa o d'un web privat? Saps quina és la finalitat d'aquesta institució? (Si cal pots fer una cerca per trobar-ne més informació).

Fitxa per a l'alumne/a				
4. AVALUAR WEBS				
4.2. A la recerca de l'autor/a				
Resultats				
Omple la graella amb els resultats obtinguts després de l'anàlisi de cada un dels webs indicats més amunt:				
	1	2	3	4
Està signat per algú? Qui?				
Té copyright?				
La informació prové d'una institució acadèmica (escola, universitat...), d'una empresa, o d'un particular?				
Quin és el propòsit d'aquest web: informar, instruir, persuadir, vendre...?				
Quin és el propòsit de l'organització que hi darrere el web?				
Conclusions				
Utilitzant la informació que has recollit a la graella escriu si creus important conèixer els autors dels webs o de les organitzacions que hi ha al darrere i per què.				

Fitxa per al professor/a	
4. AVALUAR WEBS	
4.3. Fitxa d'anàlisi de credibilitat	
Descripció	Fitxa de 15 preguntes per qüestionar i valorar la credibilitat d'un web, agrupades en 5 apartats: a. Autoria b. Adequació c. Objectivitat d. Cobertura e. Actualització
Objectius	• Analitzar tots els paràmetres que configuren la credibilitat d'un web i comprovar si corresponen a les expectatives esperades. • Donar una eina pràctica i àgil perquè els alumnes analitzin la credibilitat dels webs.
Com es fa?	És millor fer l'anàlisi de la credibilitat després d'haver realitzat altres pràctiques d'avaluació de webs.
Com la puc adaptar?	Es pot aplicar a qualsevol web que ens interessi que avaluïn els alumnes.
On puc trobar més informació?	5.2. Estratègies específiques per a la comprensió lectora digital: <u>4. Avaluar la credibilitat de la informació trobada</u> (p. 25)

Fitxa per a l'alumne/a
4. AVALUAR WEBS
4.3. Fitxa d'anàlisi de credibilitat
<i>Objectiu de la pràctica</i>
Analitzar tots els paràmetres que configuren la credibilitat d'un web i comprovar si corresponen a les expectatives de credibilitat esperada.
<i>Qüestions a tenir en compte</i>
• Abans d'omplir la fitxa que hi ha més avall, has d'haver aplicat i exercitat les estratègies d'avaluació de webs. • Abans d'avaluar la pàgina, descriu el propòsit de l'anàlisi. És a dir, per a què necessites la informació d'aquesta pàgina? • Quines expectatives et genera aquesta pàgina? Què hi esperes trobar? • Escribeu com hi has arribat (a través d'un cercador, pel consell d'algú, etc.).
<i>Com ho pots fer</i>
Navega pel web que hagi de valorar i fixa't en els aspectes indicats a la fitxa d'avaluació.

Fitxa per a l'alumne/a	
4. AVALUAR WEBS	
4.3. Fitxa d'anàlisi de credibilitat	
Resultats	
Fitxa d'avaluació de webs	
<i>Autoria</i>	
Qui n'és l'autor/a?	
Qui és el responsable del web o de la pàgina web? Alguna institució o empresa se'n fa responsable?	
Es tracta d'una institució o d'una empresa, o es tracta d'una pàgina personal?	
<i>Adequació</i>	
La informació es pot verificar amb una altra font?	
Hi ha bibliografia?	
<i>Objectivitat</i>	
Quin és el punt de vista de l'autor/a?	
Hi ha alguna afirmació sobre el propòsit o la filosofia de la pàgina?	
Té com a objectiu vendre o promocionar un producte?	
A quin tipus de pàgina porten els vincles proposats?	
Hi ha alguna cosa implícita, és a dir, no expressada explícitament?	
<i>Cobertura</i>	
Quins temes es tracten?	
Es tracten amb profunditat o superficialment?	
<i>Actualització</i>	
Quina importància té l'actualització de la informació de la qual tracta el web?	
Els vincles estan actualitzats?	

Fitxa per a l'alumne/a
4. AVALUAR WEBS
4.3. Fitxa d'anàlisi de credibilitat
Conclusions
Utilitzant la informació que has recollit a la graella escriu una valoració del web o de la pàgina web que has analitzat. • Quins aspectes valors positivament? • Quins aspectes valors negativament? • Aquesta pàgina respon a les expectatives que t'havies plantejat? • Creus que la informació que presenta et serà útil per als teus propòsits?

Fitxa per al professor/a	
4. AVALUAR WEBS	
4.4. Audiència, propòsit i cobertura	
Descripció	Comparar tres webs i valorar-ne l' <i>audiència</i> , el <i>propòsit</i> i la <i>cobertura</i> .
Objectius	Fer adonar de la importància de saber llegir l' <i>audiència</i> , el <i>propòsit</i> i la <i>cobertura</i> , d'un web.
Com es fa?	És millor fer-ne la comparació després d'haver realitzat altres pràctiques d'avaluació de webs.
Com la puc adaptar?	• Es pot aplicar a qualsevol web que ens interressi que avaluïn els alumnes. • Es pot demanar als alumnes que busquin webs amb propòsits, audiències i cobertures diferents per fer-ne una anàlisi i presentar-les a la classe.
On puc trobar més informació?	5.2. Estratègies específiques per a la comprensió lectora digital: <u>4.g. N'analitzo l'audiència, el propòsit i la cobertura</u> (p. 28)

Fitxa per a l'alumne/a
4. AVALUAR WEBS
4.4. Audiència, propòsit i cobertura
<i>Objectiu de la pràctica</i>
Analitzar els paràmetres que configuren l'audiència, el propòsit i la cobertura d'un web, per així fer-ne una valoració més acurada.
<i>Qüestions a tenir en compte</i>
Recorda el significat dels conceptes següents: Audiència: el públic a qui es dirigeix la informació. Propòsit: la intenció de la publicació. Cobertura: l'abast que té aquesta informació. Abans d'omplir la fitxa que hi ha més avall, has d'haver aplicat i exercitat les estratègies d'avaluació de webs. Abans d'avaluar la pàgina, descriu el propòsit de l'anàlisi. És a dir, per a què necessites la informació d'aquesta pàgina?
<i>Com ho pots fer</i>
• Fixa't abans d'entrar a les URL esmentades a continuació. Quines expectatives et generen aquests webs? Què hi esperes trobar? • Navega pels webs que hagi de valorar i fixa't en els aspectes indicats a la fitxa d'avaluació. http://www.edu365.cat/ http://boli.quellegeixes.cat/app/webroot/forum/ http://www.petitaxarxa.cat/ • Fixa't sobretot en la pàgina inicial del web. Mira si hi ha informació sobre els objectius i els propòsits del web, o de l'organització que el manté. • Fixa't en el tipus de llenguatge que s'utilitza, per veure a quin tipus de públic s'adreça. • Fixa't també en les imatges i en el tipus de lletra. Creus que donen una imatge del web adreçada a algun públic determinat? • Anota els resultats de la teva anàlisi en el quadre que hi ha més avall.

Fitxa per a l'alumne/a	
4. AVALUAR WEBS	
4.4. Audiència, propòsit i cobertura	
Resultats	
Web	
<i>Audiència</i>	
A quin públic s'adreça?	
Quins factors ho expliciten?	
<i>Propòsit</i>	
Quin propòsit té?	
Creus que aconsegueix el propòsit que es marca?	
Com?	
Té a veure amb l'objectivitat de la informació?	
<i>Cobertura</i>	
Quin camp informatiu cobreix?	
Quina és l'amplitud i la profunditat de la informació?	
Conclusions	
Utilitzant la informació que has recollit a la graella escriu una valoració dels webs o de les pàgines web que has analitzat: • Quins aspectes t'han donat informació sobre l'audiència? • Quins aspectes t'han donat informació sobre el propòsit? • Quins aspectes t'han donat informació sobre la cobertura? • Per què et sembla interessant fer una anàlisi d'aquests tres aspectes? • En què et pot ajudar per fer una valoració d'un web?	

Fitxa per al professor/a	
4. AVALUAR WEBS	
4.5. Com valoro l'objectivitat?	
Descripció	Comparar tres webs i valorar-ne l' <i>objectivitat</i> .
Objectius	Fer adonar que la informació presentada en els webs respon a una ideologia determinada i que una mateixa informació pot ser presentada des de diferents punts de vista.
Com es fa?	És millor fer-la després d'altres pràctiques d'avaluació de webs.
Com la puc adaptar?	Es pot aplicar a qualsevol web que ens interessi que avaluïn els alumnes.
On puc trobar més informació?	5.2. Estratègies específiques per a la comprensió lectora digital: <u>4.f. Com valoro l'objectivitat?</u> (p. 28)

Fitxa per a l'alumne/a
4. AVALUAR WEBS
4.5. Com en valoro l'objectivitat?
<i>Objectiu de la pràctica</i>
Comparar tres webs que tracten el mateix tema i analitzar des de quin punt de vista donen la informació.
<i>Qüestions a tenir en compte</i>
Recorda que hi ha elements, com l'autor i l'URL, que ens ajuden a formar-nos una idea del tipus de publicació. A més ens podem fixar en altres indicadors per valorar l'objectivitat d'un web: • Mostres d'anuncis. • Influències d'organitzacions o persones individuals que denoten preferència o parcialitat en la informació. • Llocs patrocinats que responen a una adreça comercial, però que estan sota els auspicis d'altres tercers. En aquests casos es tracta de comerç camuflat. • Llocs que pertanyen a entitats educatives o no governamentals que presenten informació que coincideix amb els propòsits de les entitats.
<i>Com ho pots fer</i>
• Navega pels webs que hagis de valorar i fixa't en els aspectes indicats a la fitxa d'avaluació. • Fixa't sobretot en la pàgina inicial. Mira si hi ha informació sobre els objectius i els propòsits del web, o de l'organització que el manté. • Analitza els tres webs següents, des del punt de vista de l'objectivitat de la informació que presenten, i anota els resultats de la teva anàlisi en el quadre de més avall. • Determina el punt de vista amb què està publicada la informació de cadascuna de les pàgines següents, sobre la crisi econòmica actual. http://www.presseurop.eu/es?utm_source=Adwords_ES&utm_medium=general http://www.rtve.es/alacarta/videos/redes/redes-entresijos-crisis-mundial/904776/ http://www.attac.es/2011/07/25/el-mayor-problema-en-espana-y-en-la-eurozona-no-es-ni-el-deficit-ni-la-deuda-publica/

Fitxa per a l'alumne/a			
4. AVALUAR WEBS			
4.5. Com en valoro l'objectivitat?			
Resultats			
	1	2	3
Hi ha la presentació d'uns fets o es dona una opinió?			
S'hi reflecteix algun punt de vista? Quin?			
Hi ha representades diferents perspectives del tema?			
La informació està presentada amb humor, ironia o com una paròdia o sàtira?			
Hi ha anuncis? De què?			
Conclusions			
a) Redacta una notícia de 100 paraules aproximadament amb tota la informació que has extret dels tres webs, que resumeixi els diferents punts de vista que s'hi recullen. b) Utilitzant la informació que has recollit a la graella escriu una valoració dels webs que has analitzat: • Quines diferències hi ha en la informació que es presenta a cada web? • Has pogut veure quin punt de vista hi ha darrere de cadascun?			

Fitxa per al professor/a	
4. AVALUAR WEBS	
4.6. Com valoro l'autenticitat?	
Descripció	Comparar tres webs i valorar-ne l'autenticitat.
Objectius	Fer adonar els alumnes que la informació que proporcionen els webs pot no ser autèntica i que, en els webs, poden trobar informació que, a més de no ser rellevant, ens pot perjudicar.
Com es fa?	És millor fer-la després d'altres pràctiques d'avaluació de webs.
Com la puc adaptar?	Es pot aplicar a qualsevol web que ens interessi que avaluïn els alumnes.
On puc trobar més informació?	5.2. Estratègies específiques per a la comprensió lectora digital: <u>4.h. Valorar l'autenticitat</u> (p. 29)

Fitxa per a l'alumne/a
4. AVALUAR WEBS
4.6. Com valoro l'autenticitat?
<i>Objectiu de la pràctica</i>
Comparar tres pàgines web que tracten el mateix tema i valorar l'autenticitat de la informació presentada.
<i>Qüestions a tenir en compte</i>
Recorda que, com que a Internet no hi ha cap filtre i qualsevol persona pot publicar les informacions que cregui oportunes segons els seus propòsits, hi podem trobar de tot: informacions que són autèntiques i que ens poden interessar per trobar la solució a un problema, i d'altres que ens poden desorientar i fins i tot perjudicar. Et presentem tres webs que tracten del mateix tema, un tema que és especialment sensible com és el de l'anorèxia. Ja hem vist que hi ha elements, com l'autor i l'URL, que ens ajuden a formar-nos una idea del tipus de publicació. Tingues en compte aquests elements i d'altres que ja hagi vist per a l'anàlisi de l'autenticitat de la informació dels tres webs següents.
<i>Com ho pots fer</i>
• Navega pels webs i fixa't en els aspectes indicats en el quadre de resultats que hi ha més avall. • Fixa't sobretot en la pàgina inicial. Mira si hi ha informació sobre els objectius i els propòsits del web, o de l'organització que el manté. • Analitza les tres webs següents, des del punt de vista de l'autenticitat de la informació que presenten, compara-les i anota els resultats de la teva anàlisi en el quadre de més avall. http://www.acab.org/home.php http://ca.wikipedia.org/wiki/Anorexia http://lamevaanorexia.cat/blog/

Fitxa per a l'alumne/a			
4. AVALUAR WEBS			
4.6. Com valoro l'autenticitat?			
Resultats			
	1	2	3
On s'origina la informació?			
Queden clares les fonts?			
Qui és l'autor/a o la persona responsable del web?			
Es tracta d'una font primària o secundària?			
Hi ha bibliografia?			
Hi ha copyright?			
Hi ha anuncis? De què?			
Conclusions			
Utilitzant la informació que has recollit a la graella escriu una valoració dels webs que has analitzat: • Quines diferències hi ha en la informació que es presenta a cada web? • Has pogut veure quin punt de vista hi ha darrera de cadascuna? • Quin dels tres webs et mereix més confiança i credibilitat? Per què?			

8. Referències

BARKER, J. *Finding Information on the Internet: A Tutorial* [en línia], 2005.
<<http://www.lib.berkeley.edu/TeachingLib/Guides/Internet/Strategies.html>>
[Consulta: 5 novembre 2012].

BRUNER, J. *Acts of meaning*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1990.

CASSANY, D. «De la pantalla al significat». *Guix* [Barcelona: Editorial Graó], núm. 383, (2012), p.12-16.

CASSANY, D. *En línia: Llegir i escriure a la xarxa*. Barcelona: Editorial Graó, 2011.

CASSANY, D. *Rere les línies: Sobre la lectura contemporània*. Barcelona: Editorial Empúries, 2006.

COLL, C. «Lectura i alfabetisme en la societat de la informació». *Papers* [en línia] [Barcelona: UOC], núm. 1 (2005).
<<http://www.uoc.edu/uocpapers/dt/cat/coll.html>> [Consulta: 5 novembre 2012].

COIRO, J. «Comprensión de lectura en internet: ampliando lo que entendemos por comprensión de lectura para incluir las nuevas competencias». *The Reading Teacher* [en línia] núm. 56, (2003), p. 458-464. Hi ha una versió en castellà disponible a
<<http://www.eduteka.org/ComprensionLecturaInternet.php>> [Consulta: 5 novembre 2012].

CONSELL SUPERIOR D'AVALUACIÓ DEL SISTEMA EDUCATIU. «Competència lectora. Marc conceptual per a la prova PISA 2009». (Traducció de *Reading Literacy: a Framework for PISA 2009*. OCDE, 2007). *Documents* [en línia] [Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament], núm. 12 (2008).
<<http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Home/Consell%20superior%20d%27avalua/Pdf%20i%20altres/Static%20file/marc%20PISA%202009.pdf>> [Consulta: 5 novembre 2012]

DOLE, J.; DUFFY, G.; ROEHLER, L.; PEARSON, P. «Moving from the old to the new: Research on reading comprehension instruction». *Review of Educational Research*, núm.16 (2), (1991), p. 239-264.

FAINHOLC, B. *Lectura crítica en Internet. Análisis y utilización de los recursos tecnológicos en educación*. Rosario (Argentina): Homo Sapiens Ediciones, 2004.

FASTREZ, P. «Characteristic(s) of hypermedia and how they relate to Knowledge». *Education Media International*, núm. 38 (2/3) (2001), p.101-110.

FUENTES, M. *Naufragar en Internet: Estrategias de búsqueda de información en redes telemáticas* [en línia] [Barcelona: UOC, 2001]

<<http://www.uoc.edu/web/esp/art/uoc/0109037/fuentes.html>> [Consulta 16 abril 2012].

INSTITUTO DE EVALUACIÓN. *La lectura en PISA 2009: Marcos y pruebas de la evaluación* [en línia] [Madrid: Ministerio de Educación, 2010].

<<http://www.educacion.gob.es/dctm/ievaluacion/internacional/lectura-en-pisa.pdf?documentId=0901e72b8072f8d9>> [Consulta: 5 novembre 2012].

INSTITUTO DE EVALUACIÓN. *PISA - ERA 2009: Programa para la Evaluación Internacional de los Alumnos (OCDE)* [en línia] [Madrid: Ministerio de Educación, 2011]. Hi ha la versió castellana de l'Informe disponible a

<<http://www.educacion.gob.es/dctm/ievaluacion/internacional/informe-espanol-pisa-era-2009.pdf?documentId=0901e72b80d24b47>> [Consulta: 5 novembre 2012].

JUBANY, J. «Llegir en pantalles, una lectura multimodal». *Guix* [Barcelona: Editorial Graó], núm. 383 (2012). p.17-20.

LEU, D. *Expanding the Reading Literacy Framework of PISA 2009 to include Online Reading Comprehension*. [Manuscript no publicat], (2007).

LUNA, F. «Evaluación de la lectura digital en el informe PISA». *Cuadernos de Pedagogía*, núm. 418 (2011).

MARTÍ CARTES, F. *Llegir, pensar i clicar. Proposta didàctica per millorar la comprensió lectora a l'ESO llegint a Internet* [en línia]. Treball fet durant una llicència retribuïda del Departament d'Ensenyament, 2006.

<<http://www.xtec.cat/sgfp/llicencies/200506/memories/1105m.pdf>> i

<<http://www.llegir.net/>> [Consulta: 5 novembre 2012].

OCDE. *PISA: examples of computer-based items* [en línia]. Proves alliberades PISA-ERA 2009 disponibles a <<http://erasq.acer.edu.au/>> [Consulta: 5 novembre 2012].

SOLÉ, I. «La comprensió lectora, una clau per a l'aprenentatge». *Debats d'educació* [en línia] [Barcelona: Fundació Jaume Bofill], (2012).

<<http://www.fbofill.cat/intra/fbofill/documents/publicacions/548.pdf>>

[Consulta: 5 novembre 2012].

SOLÉ, I. *Estratègies de lectura*. Barcelona: Editorial Graó, CEAC, 1992.

Bibliografia complementària

CASSANY, D.; HERNÁNDEZ, D. «Internet: 1; escola: 0». *Articles de Didàctica de la Llengua i la Literatura* [Barcelona: Editorial Graó], núm. 53, (2011), p. 25-34.

EDUSCOL. *Lecture sur écran* [en línia]. [França: Ministeri d'Educació].
<<http://eduscol.education.fr/numerique/dossier/lectures/lecture-sur-ecran>>
[Consulta: 5 novembre 2012].

LARA, T. *¿Qué cambia al leer y escribir en línea?* [en línia], 2011.
<<http://tiscar.com/2011/12/15/%C2%BFque-cambia-al-leer-y-escribir-en-linea/>>
[Consulta: 5 novembre 2012].

MATAS, T. *Llegir a l'era digital* [en línia]. Text de la conferència de la jornada El gust per la lectura [Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament], 2011.
<<http://www.xtec.cat/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/cfd0891b-8b80-44a2-9adf-96fbfedc3c47/llegiraleradigital.pdf>> [Consulta: 5 novembre 2012]

MILLÁN, J.A. *La prueba PISA de lectura digital* [en línia], 2011.
<<http://jamillan.com/librosybitios/2011/06/la-prueba-pisa-de-lectura-digital/>>
[Consulta: 5 novembre 2012]

MILLÁN, J.A. *Los modos de lectural digital* [en línia], 2008.
<<http://www.lalectura.es/2008/millan.pdf>> [Consulta: 5 novembre 2012]

MILLÁN, J.A. «Leer sin papel». *El País* [en línia], 9 abril 2009
<http://elpais.com/diario/2009/04/09/opinion/1239228013_850215.html>
[Consulta: 5 novembre 2012]

MINISTERIO DE EDUCACIÓN. «Con firma 2010. Leer y escribir en la era digital». *Artículos Leer.es* [en línia], (2010).
<<https://sede.educacion.gob.es/publiventa/detalle.action?cod=13939>>
[Consulta: 5 novembre 2012].

GRAU, A. «Internet cambia la forma de leer....¿y de pensar?». *CiberPaís* [en línia], núm. 10, novembre 2008.
<http://elpais.com/diario/2008/10/10/sociedad/1223589601_850215.html>
[Consulta: 5 novembre 2012].

SERRA, J.; OLLER, C. *Com ensenyar a llegir a l'ESO: Una lectura des d'una perspectiva interdisciplinària*. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat, 1999.